

In overleg en met toestemming der Directies der Stoomvaartmaatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” wordt dit blad te Port-Said onder de passagiers persoonlijk gedistribueerd en ligt bovendien ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesriochtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Bericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen. 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 VERLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te DJOKJA, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het gebrachte aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de kosten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar het alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benooidige sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

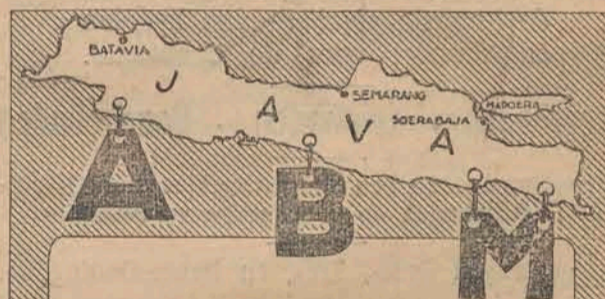
HOUD: Cherib. Histories. — Het Streven van het Ind. Onderwijs-Comité. — Ingezonden. — Het N.-I. Bemestings-Vraagstuk. — Vereen. Kartinfonds. — Max Havelaar-Fonds. — Boekaankondiging. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen. en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Meded. — Mutaties van 27 Juni tot 4 Juli 1923.

PIERRE MATVELD
 COIFFEUR POUR DAMES
 Nouveauté Parfums espagnols
 „Myrurgia”
 PASSAGE 13 - LA HAYE - TEL. 1606

Maakt Uwe tochten en reizen op een
Harley-Davidson
 's werelds eerste Motorrijwiel

en gij zult van Uwe vakantie de aangenaamste herinneringen bewaren

deze ratoe juist degene, op welke Depati Anom, die immers van Njai Ganti afstand had moeten doen, het meest „verslingert” was. Reeds in den vaderlijken kraton had hij kennis aar haar geliad, ofschoon zij eigenlijk aan een anderen zoon van keizer Amangkoe Rat I, aan pangeran Singorasi, toebehoorde. Hetgeen niet belette, dat zij, in diens afwezigheid, ook den erfprins in hare bonnes graces deelen liet. Onder breedere en halfbroeders, onder het talrijk kroost van echte vrouwen en blwijven in zoo'n keizerlijken kraton scheen men 't anders te verstaan dan de westersche dichter; hier was

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

Drogisterij „DE SALAK”
 Molenstraat 67 hoek Prinsestraat
 Telefoon H. 2849

Het betrouwbaarste en goedkoopste adres
Indische Geneesmiddelen

Voor de Tropen

is het beroemde merk

„His Master's Voice”

GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAENS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.

De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.

ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER

Agent der Gramophone Comp. Ltd.
 PASSAGE 46 TEL. H. 3778

Cheribonsche Histories.

(Slot.)

ultan Sepoeh vond eerst gelegenheid den Maraschen vorst op zijn beurt een nagel in 't hoesch te boren (de oosterling vergeeft nimmer) de zegerierende insurgenthoofdman Troe-jo de gansche keizerlijke hofhouding te Kar-overhoop wierp, de bewoonsters van het ventimmer met zich voerde en een der bij-zekere Ratoe Blitar, den Cheribonschen tot eene „vereeringe” thuis zond. Nu was

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Firma A. NIJLAND - Almelo
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
levert U doelmatige
UITZETTEN EN UITRUSTINGEN
Wij leveren ook bij elke hoeveelheid
BED-, TAFELINNENS, HUISSH. GOEDEREN, ENZ.
Zichtzendingen ook naar de Tropen op iedere
aanvraag franco.

Fa B. SCHOEMAKER
WESTENDE 29 DEN HAAG TEL. H. 3852
Engelsche Kleermakerij
... **Bontwerkers** ...
Complete Militaire
Indische Uitrustingen

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12, en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

DEN HAAG
VB
N.V.
Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN DE OUDE VETTE HEN
Bilderdijkstraat 139 Tel. Marnix 3820
Brood - Beschuit
Banket
Gereguleerde bezorging in alle wijken van DEN HAAG,
SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.
Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumiëre, le Coupeuse,
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

een vrijster dikwijls wel een deelbaar goed. Maar daarvan kwam dan ook de muzie. Op een der samenkomsten van Depati Anom en Ratoe Blitar, 's-nachts ten drie ure, hoorde men den echtgenoot van deze laatste onverwachts terugkeeren. De prins had nog juist den tijd zich uit de voeten te maken, maar een vertrouwde, die hem vergezeld had, liep in de fuik. Gelijk in zoo'n geval gebruikelijk was, werd hem geen tijd gelaten tot het tooneelmatige: „verklaar u nader!“ De kris hielp hem fluks de wereld uit. Pangeran Singosari belette dat er gerucht werd gemaakt; hij liet den doode in stilte achter zijn huis begraven, zonder eens het alarm te maken. Maar Depati Anom, die na deze alkoof-geschiedenis zijn vriend niet terug zag keeren en derhalve begreep, dat hij „het spek weg had“, klaagde er over bij zijn vader. Pangeran Singosari, zoo verhaalde hij, had zijn vriend „ten eten verzocht“, en sedert was hij niet meer gezien. Daarop werd Singosari ondervraagd, doch hij hield zich van de malle. Immers, men moet alle liedjes niet uitzingen. Van een vriendennaam, zei hij, was hem niets bekend; alleen had hij, des nachts uit de moskee komende, een dief in zijn huis gevonden, en dien gelijk het huisrecht dat meebracht, drie duim staal in het lijf geduwd. Wie 't geweest was, had hij in de duisternis niet kunnen zien.

Heeft men dan, vroeg de keizer, „dien nacht in het huis van den pangeran geen alarm gemaakt, zooals loch het gebruik is? Heeft men den *borgtong* niet gehoord?“

En toen het antwoord ontkennend luidde: „Dan heeft Singosari ook niets misdaan, maar de schuld ligt bij zijn volk, dat verplicht was geweest alarm te maken. Daardoor heeft men de zaak niet kunnen onderzoeken.“

Deze uitspraak beteekende een doodvonnis... voor onschuldigen. Naar Javaansche begrippen bracht dit als van zelf mede, dat hier eenige hoofden moesten vallen. Niet minder dan vier-en-dertig van Singosari's volgelingen, aan welke door hun eigen meester het stilzwygen was ongelegd, werden ter zake van dit liefdesavontuur ter dood gebracht. Wat was er gelegen aan het leven van een *ponokawan*!

Sedert had Singosari aan Ratoe Blitar den scheid-brief gegeven, en terstond had z'n halfbroer, de erfprins, haar nu willen overnemen. Doch dit stuitte af op het *veto* van den keizer; hetzij dan omdat, gelijk mr. de Jonga vermeldt, h' huwelijks met de vrouw eens broeders, volgens den Islam, eene verboden zaak was, hetzij omdat, volgens prof. Veth, de scheiding wellicht niet naar behooren geschied was. Dit vadelijke verbod prikkelde den erfprins destemeer. Aan hem werd Vondel's woord bewaarheid dat:

..... de liefde in haar bejagh
Is heest op 't wildt, 't welck zy niet achterhalen magh.

En thans moest hij ervaren dat zijne „zielsvoogdesse“ door een fortuinlijken partijganger (Troenodjojo) cadeau was gegeven aan den vermaledyden „Tjeribonder“, dezelfde die hem reeds vroeger genoodzaakt had tot de uitlevering van Njai Mas Ganti.

Intusschen waren de hekken nu verhangen. Zijn vader was, vluchtende voor Troenodjojo, onderweg gestorven en op Tegalwangé begraven; hij zelf soesoehoenan geworden. Ofschoon de kroon van Mataram hem door drie pretendentes werd betwist, de kaarten lagen voor hem het gunstigst, dewijl zijne aanspraken door de Comp. erkend werden en deze door Cornelis Speelman den veldtocht tegen Troenodjojo openen liet. Na den *raid* op Kartasoera had deze laatste Ratoe Blitar, te samen met de andere vrouwen van den keizerlijken harem, naar zijn hoofdkwartier Kediri gezonden. Het was uit deze stad, aan de boorden van de snelle Brantas-rivier, dat hij haar naar het sultan's verblijf te Cheribon had gezonden, als een van die kleine geschenken, welke gezegd worden de vriendschap te onderhouden.

De tijden waren bekommerlijk, want Troeno-

djojo hield zich als tegenkeizer in het versterkte Kediri nog staande, terwijl drie andere kroonpretendenten het rijk in rep en roer brachten, en Speelman en zijne militaire operaties belemmerd werd door de vreesachtige regeering van Joan Maetsuyker. Zooveel beperkingen en bezwaren werden aan zijne doortastendheid in den weg gelegd, dat hij zich verstoutte naar Batavia te schrijven: „In UED's brieven, van 23 Aug. tot 9 Sept. gezonden, zijn zooveel zwaarigheden aan elkander geschakeld, dat daaraan byna niets schijnt te gebreken als het nedervallen van den Hemel, waeronder noodzakelijk het heele menschelyk geslacht zou moeten versmoren“. Nu kwam de nieuwe keizer, dien hij op den troon van Mataram moest helpen, hem ook nog aan de ooren relen met vrouwenzaken en spinrookpraatjes. Zijn kroon stond op het spel, en de soesoehoenan scheen aan niets anders te denken, dan aan zijne veelbegeerde Ratoe Blitar. In een „opborreling van verliedheid“, zooals Speelman zich uitdrukte, zond hij een aanzienlijk gezantschap tot den veldheer der Comp. met verzoek „dat zijn vader de admiraal, hetzij in der minne, hetzij door geweld, hem een'ig soulagement in zijn kwale zou verschaffen, want de quelling over het derven van deze zijne beminde ging zoo verre, dat hij dag noch nacht rust hadde, noch eten noch drinken konde“. En deze premie had hij op de hulpvaardigheid der regeering gesteld: zoodra men hem zijne „goddinne“ uit Cheribon weer thuis bezorgd had, zou er niets wezen, wat hij niet gaarne aan de Comp. zou afstaan.

Bij Speelman, die de handen vol had met de krijgsoperaties, deed zulk een verzoek om zulk een tijd, de gal overloopen. Zeker, de gescheiden echtgenoot van Petronella Wonderaer wist zelf ook iets af van de „vievevaze der minnerscap“ of de grif der liefde. Hetgeen Valentijn over zijn bijzonder leven vertelt, verried den man van losse zeden, en het sluippootje in den buitenmuur van het Kasteel, waardoor hij later als gouverneur-generaal incognito „zijn Nimphjes“ placht te bezoeken, zou onder den naam van Speelmanspootje nog lang blijven herinneren aan zijne amoureuze complexie. Maar in 't veld was hij te zeer krijgsman, dan dat vrouwenzaken hem het hoofd op hol zouden maken. Niet eens zijne eigene *affaires de coeur*, laat staan die van anderen. In krachtig taal voer onderhoud tegemoet, dat de Comp. „voor geheel het Javaansche land vol goud“ zich in die zaak niet zou mengen, dat zij zich wel groote kosten en gevaren getrooste om den wettigen vorst op den troon te herstellen, maar niet ter wille van één of duizend vrouwen en dat hij, soesoehoenan, zich niet door zijne verliedde passien in „kleenigting“ behoorde te brengen.

Doch dit was den doove een sprookje verhaald. De teleurgestelde keizer bediende zich thans van zekeren kapitein Egbertsz *alias* Roothol, en van den toemengong van Demak als tusschenpersoon, om de begeerde prinses te Cheribon op te sporen en machtig te worden. Doch 't scheen wel als voerde de schalke Amor hem van de eene misrekening naar de andere; toen zijne zendelingen te Cheribon kwamen, bleek het, dat Ratoe Blitar al weer weg was. De sultan van Bantam had n.l. partij willen trekken van den verwarmden staatkundigen toestand in Mataram om de vorsten van Cheribon weer aan zijn snoer te krijgen. Hij had hen ter beslechting van hunne onderlinge geschillen naar zijne hoofdplaats ontboden, en Ratoe Blitar was meegerisd. Zij had daar een onderkomen gevonden in de vrouwenvertrekken van den Bantammer; zij was nu verder dan ooit van Mataram.

De keizer had echter nog meer touw op zijn kloof. Onder voorgeven, dat zij uit Mataram afkomstige kanonnen kwamen terugvorderen, zond hij in stilte twee vertrouwden naar Bantam. Zij hadden de opdracht, die kanonnen maar te laten, waar ze stonden, doch de uitlevering van Ratoe Blitar te verkrijgen en anders haar in het geheim te ontvoeren.

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN
Brandstraat 2-6 Tel. M. 1478
de Van den Boschstr. 213 Tel. B. 178
DEN HAAG
Rund-, Kaifs-, Varkens- en Lamslagerij, annex
Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
(1832-1922).

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN. ENZ.
BALARTIKELN.

MIDDELBARE TECHNISCHE SCHOOL Thomsonlaan 92 'S-GRAVENHAGE

OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het Kon. Staatsdiploma voor Machinisten, tevens opleiding voor Opzichter b. d. Staatsspoor in Ned.-Indië met diploma der school, akte Wiskunde en Machineteekenen en Opzichter van den Waterstaat.

INTERNAAT EN EXTERNAAT

Vele referentiën — Spoedige aanmelding

DAG- EN AVONDLESSEN

Spreekuren van 12-2.30 en van 6-8 uur

... Het kwelduiveltje, dat den kroondrager van Mataram in deze zaak scheen te vervolgen, ging evenwel voor 't laatst „een knol in de muts duwen”. Destijds regeerde in Bantam sultan Hadji, een zoon van dien Agong, welke de Comp. in een recenten successie-oorlog de handen vol had gegeven, doch in 't geheel niet zoo'n voordeelige aguur was als Onno Zwir van Haren in zijn verspel *Agon, Sulthan van Bantam* van hem maakte. Vóór alles was deze Hadji ijverig Mohammedaan. Hij was ter bedevaart naar Mekka gegaan, van waar zijn naam „Hadji”, en niets veranderde hij meer in den keizer van Mataram, dan dat deze in één kap stak met de westersche *soefirs*. Hij had zich in de armen geworpen van de geloovigen; zóó was hij keizer geworden. Voorerst, schreef Hadji, handelde hij tegen de geboden van den Profeet door zijns broeders vrouw voor zich te begeeren. En wat zijne houding als „mahometist” betrof, moest hij zich voor zuik een geloofsgenoot schamen. Van Allah wilde hij gebeden hebben, dat de „verdediger des geloofs” (een der titels van den soesoehoenan) den standaard der heilige leer zou hooghouden, in plaats van zich te gedragen als een verkochte onderdaan der Hollandsche Compagnie.

Met zulk een strafrede en zonder de begeerde wensjes konden de keizerlijke boden weer naar hun meester terugkeeren. En waarschiijnlijk peinsde deze weer op een ander middel om in het bezit van zijn geliefde Blitar te geraken, toen de staatkunde hem onverwachts handreiking deed. Sultan Hadji deelde het rijksbestier destijds met zijn vader, Sultan Agong, en deze laatste zag in Ratoe Blitar een geschikt instrument om aan het hof van Mataram Bantamsche belangen te dienen. Hetgeen de zoon uit geloofsijver geweigerd had, schonk nu de vader uit diplomatie. Hij liet de inlandsche *courtoisane* hare les van buiten leeren en zond haar onder geleide over zee naar Soerabaja, ten einde van daar haren weg te vinden naar den kraton der keizers. Maar deze kon zijn geluk niet afwachten; hij moest het tegemoet. De opvolger van Speelman in het bevel over de troepen der Comp., Antonie Hurdt, schreef er over naar Batavia:

„Het wyf van Pangeran Singasary hebben de Bantammers zoo het zeggen is, niet verder gebracht dan tot Pekalongan ofte daaromtrent, van waar zy medegekeerd zouden zyn. Zy is hier op 11 decesse ult. December aangeland, mitsgaders door den Soesoehoenan persoonlijk vandaar afgehaald naar Soerabaja gebracht; het lykt schier of hy geen bekommering noch zorge meer, ofte immers geen naamwaardige meer op 't harte heeft.” Weinig dacht Zijne Hoogheid echter, dat zijne liefbare vriendin tot hem wederkeerde als eene Bantamsche spion. Ratoe Blitar vervulde bij aankomst Rat II een soortgelijke rol als Louise Quéroutilles by Karel II van Engeland. Gelijk Lodewijk XIV de Fransche sirene aan den loszinnigen koning gezonden had, in schijn als fraaie speelpop, in werkelijkheid om de staatkunde van Frankrijk te dienen, zoo moest deze ratoe den keizer van Mataram belezen. Zij moest hem in minlijk bedsermoen verwijten, dat hij zich aan de Hollanders verkocht had, hem beduiden dat hij voor Bantams bemiddeling den authentieken sultaanstitel uit de heilige stad Mekka zou kunnen verkrijgen, en zooveel geld als hij noodig had; voorts dat, wanneer hij zijne maatshap met de onbedenene volhield, zijn lot op 't laatst heizelfde zou zijn als dat van den aarden pot, die met den zand uit wandelen ging.

Hurdt bemerkte aan de veranderde houding des keizers spoedig welk een nieuwe wind er in 't zeil was. Tegen zulke alkoof-invloeden en de gladde tong eener geliefde *goendik* was 't moeilijk kamperen; echter begon hij met den bondgenoot der Comp. het jak uit te schuieren. Wist Zijne Hoogheid dan niet, dat juist Bantam den rebel Troedjojo heimelijk in zijn verzet had gestijfd? Dat het hem evenmin aan geld en een titel uit Mekka

kon helpen, als aan den baard van den Profeet? En dat de Comp. niet altijd bereid zou zijn goed en bloed te offeren om den bedreigden troon van Mataram te „sauver” en?

Welnu, Zijne Hoogheid begreep alles, Zijne Hoogheid stemde in alles toe, betuigde ook dat hij alles zou nakomen wat hij aan de Comp. beloofd had, in ruil voor den hem geboden bijstand. Maar wanneer hij weer in den *probojekso* (vrouwenkwartier) van zijn kraton was teruggekeerd bij zijne sultane favorite, dan bewogen zijne gedachten zich ongetwijfeld in den geest van: „Es ist mir alles Wurst!” Want zoo was het naturel van deze corrupte Aziatische despoten; die het bloed hunner onderdanen als water deden vloeien, en het staatsbelang willig ondergeschikt maakten aan de eerste de beste vrouwenkwestie. Zulke serailgeschiedenissen werden in de historie der Javaansche hoven staag teruggevonden. Zoo had b.v. een vorige sultan van Cheribon eene rekening met een vorige keizer van Mataram uitstaande gehad ter zake dat hem een van 's keizers talrijke dochters, zekere Ratoe Bráwá, ten huwelijk was beloofd, maar niet gegeven. „Waarover”, schrijft Valentijn, „deze Prins ook in geen vier jaren voor den Soesoehoenan verschenen is.” En de reden van dezen woordbreuk was, dat de keizer, die onder het kroost van zooveel bijwijven de graden der bloedverwantschap mischien niet meer zoo nauwkeurig kon nagaan, tot deze Ratoe Bráwá in dezelfde verhouding was getreden als de aartsvader Loth tot zijne dochters, en haar nu liever thuis hield.

Zoodanig waren de betrekkingen tusschen de gedepraveerde sultans van Cheribon en de gedepraveerde keizers van Mataram. Zij behoorden bij elkaar als een beroest mes bij vuile boter. En het was gewis een weldaad voor land en volk, toen de Comp., in den persoon van mr. Herman Willem Daendels, eindelijk den scepter verbrak van despotjes, die het „houtryk en leeftogtig lantschap van Tji-Rebon” zoolang tot hun buitveld, de bevolking tot hun voetvaag hadden gemaakt.

S. KALFF.

Het Streven van het Indisch Onderwijs Comité.

De meesten onzer lezers zullen zich nog wel den „Oproep” herinneren welke een „Voorloopig Onderwijs Comité” voor eenige maanden verspreide en welke de oprichting van de vereeniging „Indisch Onderwijs Comité” ten gevolge had.

Het zij goed hier het werk van dit Comité nog eens in herinnering te brengen. Immers bij het eerste naar buiten treden, door de publicatie van den oproep in de bladen, heeft het Comité in een groot getal adhaesiebetuigingen het bewijs ontvangen, dat zijn actie noodig was niet alleen, doch ook — en dat stemde tot een bijzondere verheugenis — dat het daarvoor op steun uit breede lagen van ons volk kon rekenen.

Vandaar dat het ons nuttig lijkt die actie nog eens nader naar voren te brengen.

Over de noodzakelijkheid ervan behoeft niet lang betoogd te worden. Iedereen toch, die begrijpt van welk een levensbelang het voor ons land is, dat de band tusschen Nederland en de Indië bestendig blijve, zal ook begrijpen, dat de eenigste weg om aan de gebrekkige kennis over alles, wat de Indië betreft een einde te maken is: aan de jeugd, dat beteekent in de school, Indië reeds tot gemeengoed te maken. Op allerlei manieren is in het verleden propaganda voor „Tropisch Nederland” gemaakt, doch het succes was onevenredig aan de daaraan ten koste gelegde moeiten en het moet thans een andere richting uit, vóór het te laat is.

Enmaal de leuze „Indië op de School” overgenomen, zijn er tal van middelen, welke ter berei-

SPECIALE AFDELING

**HUWELIJS UITZETTEN
INDIESE UITRUSTINGEN**

VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT

GERZON

DEN HAAG

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosph. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleding

Speciale afdeling voor

Kleding naar Maat

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystaat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

X.X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

ERNEST CASSUTTO TANDARTS

(Lid van de Vereeniging „Oost en West”)

Assistent: A. LATERMANN, Tandarts

Prins Mauritsplein 3

Telefoon SCH. 61 (Vroeger Fred. Hendriklaan)

Spreekuren: alle werkdagen 9-11 en 1-3

LAGE VASTE tarieven

P. H. MATLA Pansierstraat 33 SCHEVENINGEN

Motor- en Rijwielhandel

Reparatie- Inrichting

MOFFELN EN NIKKELEN ZEER BILLIJK

Garage MERCURIUS
KUIJPER & Co
 VAN SLINGELANDTSTR. 16 - DEN HAAG
 TEL. SCH. 1198.

Anfa Zijspanwagens
Ace- en
:: Indian-Motoren ::

FORD Automobielen

Voor repatriërende Families.

Landhuisjes bij Nunspeet

in bosch bij hei en duin

van steen gebouwd, geschikt voor zomer- en winterbewoning. Woonkamer, groote Keuken, drie of vier Slaapkamers, flinke Tuin. Heerlijk drinkwater uit 32 M. diepe put.

Koopprijs f 4000.- à f 4600.-

Inlichtingen: DEN HAAG, Anna Paulownastraat 62a, Tel. M. 1144; Nunspeet: Hotel Veluwe bij 't Station Elburg; Hotel de Haas (eigenaar Boks).

Lees de beschrijving in dit blad. 172

ROVER **LEVERANCIER** **OSMOND**
 OOST EN WEST

RIJWIELEN
 BIJ

J.H.C. MERCKEL
 PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
 BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461
DEN HAAG

ALL STEEL **VERZENDT NAAR** **BATAVIER**
 OOST EN WEST

FRANÇOIS BLOM's

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
 Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
 Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

MEISJESCHOOL voor L.O. en (M.)U.L.O. der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL
 Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage

INSCHRIJVING van Leerlingen voor den nieuwen cursus tot 15 Juli, elken dag van 2-4 uur, behalve op Woensdag en Zaterdag. Na 15 Juli alleen des Woensdags van 2 tot 4 uur.
 Zomervacantie van 16 Juli tot 3 September.

De Directrice: G. W. RUINEN.

king en verwezenlijking daarvan dienstig kunnen zijn.

In de eerste plaats dient de kennis over de Indië geen ondergeschikte plaats meer in te nemen bij het onderwijs, maar moet deze op gelijk lijn gebracht worden met de kennis van het Moederland. Om dat doel te bereiken, zal de opleiding van het onderwijzend personeel eerst in die richting geleid moeten worden en de exameneischen daarmede in overeenstemming moeten worden gebracht.

Reeds waren op Indisch gebied eenige lichamen en organisaties met vrucht werkzaam en het behoort tot een der voornaamste onderdeelen van de gestelde taak, door nauwe samenwerking het gemeenschappelijk doel te dienen. Wij denken hier bijv. aan de uitgebreide verzamelingen ethnografica, verder aan de film- en lichtbeeldenarchieven, welke o.a. het Koloniaal Instituut bezit en waarvan het een dankbaar werk zal zijn deze in de school te brengen en zoo, meer dan tot dusverre, aan hun doel ten nutte te maken.

Van concurrentie met andere vereenigingen is geen sprake; integendeel, reeds het doel zooals in de statuten omschreven, waarbij het Indisch-Onderwijs-Comité de bevordering van kennis omtrent Oost- en West-Indië bij het Nederlandsche Volk, in hoofdzaak langs den normalen weg van het onderwijs in zijn vaan schrijft, geeft het een geheel bijzondere beteekenis.

Waar het hier een nationaal belang geldt, valt het op, dat het aantal personen, dat zich reeds voor het lidmaatschap heeft opgegeven, tot nu toe nog niet in goede verhouding staat tot het aantal adhaesiebetuigingen, ook daarom is het niet overbodig nog eens nader hier het streven van het Comité te belichten.

N.B. Het kantoor van het Indisch Onderwijs Comité is gevestigd Heerengracht 52, Tel. H. 300. Het lidmaatschap bedraagt: voor gewone leden ten minste f 2.50 per jaar en voor begunstigers ten minste f 25 per jaar, dan wel f 100 in eens. Het Giro-nummer van den penningmeester is Den Haag 101892.

Ingezonden.

Den Haag, 27 Juni 1923.

Aan
 de Redactie van het Koloniaal Weekblad,
 Alhier.

Naar aanleiding van het in Uw Weekblad van 21 dezer onder de rubriek Curaçao voorkomend stukje over het Indisch Onderwijs Comité, deel ik u beleefd mede, dat door ons moete gedaan werd een Dagelijksch bestuurslid, dat tevens Curaçao vertegenwoordigen kon, te vinden, dat later voor de provincie Noord-Holland nogmaals hetzelfde getracht werd, beide keeren tot onze spijt zonder resultaat, daar de aangezochten meenden eene candidatuur wegens andere werkzaamheden niet te kunnen aanvaarden.

U ziet hieruit, dat wij Curaçao niet vergaten en geven gaarne de verzekering, dat zulks ook voor het vervolg niet zal gebeuren.

Daar ons comité het brengen van meerdere kennis aangaande de Indië op eene geheel andere wijze beoogt dan de reeds bestaande instellingen, moesten wij wel eene afzonderlijke vereeniging stichten, hoewel samenwerking door ons zooveel mogelijk gezocht wordt en wij het zullen toezien, wanneer te eeniger tijd de gelegenheid zich voordoet, dat ons comité met één of meer dezer instellingen zou kunnen samensmelten.

Hoogachtend,

VAN PESKI,
 Algemeen Voorzitter.

Het Ned.-Ind. Bemestingsvraagstuk.

Dr. E. C. J. Mohr.

Op de beide dagen gewijd aan de landbouwwetenschap op 22 en 23 Juni l.l., door het Nederlandsche Genootschap voor Landbouwweten-

schap georganiseerd, (Secretariaat C. Spaan, Burg. Reigerstraat 83, Utrecht) was deze een der 11 voordrachten.

Spr. begon, met er op te wijzen, dat in Indië lang niet alle cultuurgrond van onbepaalde vruchtbaarheid is, en dat er evenals in andere landen in Indië, naast goede gronden, onbruikbare, en naast rijke gronden, arme tot zeer arme voorkomen. De hoofdschotel, zeker meer dan de helft van Java en Sumatra, moet beschouwd worden als physisch goedgeaarde grond, die aan den armen kant is, d.w.z. die bij doelmatige bemesting veel meer kan opbrengen, dan zonder bemesting. Daarna werd gereleveerd, hoe het tropische klimaat met volop warmte, licht en vochtigheid, aan de bemesting nog veel meer kansen op productieve vermeerdering biedt dan zij bijv. hier in Europa heeft.

Maar naast deze kansen bestaat nog geen daaraan evenredige bemestingsbehoefte. De Inlander is tevreden met voldoende irrigatie, en al zag hij in, dat zijn oogst door kunstmestgebruik flink kan stijgen, dan kan en wenscht hij die mest toch niet te koop. Het landsbelang is er echter niet gemoeid, want als bijv. op Java de sawahs 5 pikul padi per bouw méér opbrachten, zou het veldtekort gedekt zijn, en jaarlijks een f 100 miljoen kunnen worden gespaard. Intusschen vermeerderde de bevolking, stijgen hare eischen, en dus ook het voedseltekort. De Regeering zal daarom dit vraagstuk ernstig onder het oog moeten zien.

Ook bij de Europeesche cultures neemt de behoefte aan bemesting voortdurend toe. Voor tien tot twintig millioenen importeert men zwavelzure ammonia, en de vraag rijst, of het land niet ook kan voorzien in de behoefte aan stikstofmest, want de vraag zal niet verminderen, doch vermeerderen.

Voor phosphorzuurmest bestaat nog niet de vraag, maar waar het de hoofdmeststof voor het hoofdvoedsel der bevolking van 50 miljoen zielen geldt, moet de Regeering althans aandacht erop geven.

Ongelukkig zijn de vindplaatsen van phosphor in Indië, voor zoover bekend, onbeduidend; men is dus aangewezen op import, op afhankelijkheid van het buitenland, tenzij men in Nederl. Ind. Archipel beddingen vindt als op Christmas Island, Angauer, Nauru, enz.; alle eilanden rondom Nieuw-Guinea.

Het gemis aan zwavelertsen in Indië maakt, dat men er geen zwavelzure ammonia en superphosphaat kan fabriceren. Gelukkig bestaan er nog andere vormen van mest, waarvoor geen zwavelzuur noodig is; n.l. de stikstofverbinding, ureum, en het Rhenaniaphosphaat, met welke twee meststoffen nu echter nog geëxperimenteerd moet worden.

Ten slotte wijst spreker op het nauwe verband van de welvaart van Nederland met die van Indië van de laatste met die van Indië's cultures, en van die der cultures met rationeele bemesting.

Aan de afhankelijkheid van de oplossing dezer hoogst gewichtige problemen van de Nederlandse studie en beoefening der Landbouwwetenschap verbindt spreker dan een krachtige oproeping aan de leden, om warme belangstelling en aandacht aan het behandelde onderwerp te geven.

Vereen. Kartinifonds te 's-Gravenhage

Van deze vereeniging is het tiende jaarverslag (1922) verschenen.

Uit het verslag zal door belangstellenden met ingenomenheid worden gelezen, dat de door de leerlingen der Kartinischolen bereikte resultaten bevredigend zijn. De financiële toestand van het fonds eischt versterking, weshalve een beroep gedaan wordt op allen, die met het streven van deze

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
C. PIERIK-VAN DER DRIFT
 Schenkweg 300-302 Schiestraat 1
DEN HAAG

Chem. Wasscherij en Stoomerij

SCHOOL
 OF
ENGLISH

Geleenstraat 118
 Weteringkade
DEN HAAG

BEROEPS-LEERAARS UIT ENGELAND DIE OOK HOLLANDSCH SPREKEN

UITSLUITEND PRIVAAT ONDERRICHT IN DE ENGELSCH TAALEN

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 102A.

DEN HAAG

TELEFOON 4782

...eniging sympathiseeren om als lid toe te treden.
 In de samenstelling van den Raad van Beheer kwam in het verslagjaar geen wijziging. Voorts werden mededeelingen gedaan omtrent de door het studiefonds gesteunde scholen te Batavia, Buitenzorg, Madioen, Malang en Semarang, zoomede voor Mr. C. Th. van Deventer-Stichting.
 Het verslag besluit met de Rekening en Verantwoording-1922 van het Fonds en die van de van Deventerstichting.

Max Havelaar-Fonds.

Jaarverslag over 1922.

Indië zelf nog niet over verschillende inrichtingen onderwijs beschikt, komt een steeds grooter aantal Indische jongelieden van goeden aanleg naar Nederland om zich hier de ontwikkeling te verwerven, noodig voor hogere maatschappelijke functies. Met voldoening kan vastgesteld worden, dat zij nagenoeg allen niet alleen de noodige capaciteiten bezitten, doch tevens de wilskracht, noodig om de studie tot een goed einde te brengen.
 Het fonds stelt zich ten doel deze inlandsche jongelieden voorzoover zij door bijzondere omstandigheden daarvoor behoefte hebben, tijdelijk financieel te steunen. Onze bedoelingen laten niet toe om geheel te voorzien in de studietoelen van één of meer van hen. Wij moeten ons daarvoor beperken tot de meer bescheiden taak voorschotten te leveren ter bestrijding van bijzondere uitgaven of tot het in bijzondere omstandigheden, zooals de aanschaffing van studieboeken of kleeding, de bestrijding van eerste reizen na aankomst uit Indië, de tijdelijke aanvulling van middelen, wanneer de toezending uit Indië van de zijde der familie op zich doet wachten of door bijzondere omstandigheden niet kan worden voortgezet.
 Ook op dit beperkte gebied echter kan goed werk worden gedaan.

Uit dien aard der zaak ondervindt ook ons Fonds de bezwaren van de tijdsomstandigheden.
 Desniettegenstaande is het bestuur er in geslaagd de jaarlijkse contributiën, die in 1911 f 477.— bedroegen, en die tot 1919 geleidelijk verminderd waren tot f 197.50 per jaar, in 1920 op te voeren tot f 647.50. Wel is waar heeft dit bedrag sindsdien weder eenige vermindering ondergaan en heeft de contributie in 1922 bedragen f 629.—, benevens eene bijdrage ineens van f 100.—; in vergelijking echter met het totaal is deze daling gelukkig nog betrekkelijk gering.
 De werkzaamheid van ons Fonds is sinds de oprichting krachtig van Regeeringswege gesteund geworden door eene vaste jaarlijkse subsidie.
 Wij maken daarvan ook dit jaar met erkentelijkheid melding en houden ons overtuigd, dat deze gelden welbesteed zijn.
 De aan dit verslag toegevoegde balans en winst- en verliesrekening toonen overigens, dat ons Fonds voor de voortzetting van zijn werkzaamheden op den hierboven aangegeven voet dringend versterking van middelen noodig heeft. Voor de verkrijging daarvan doen wij een beroep op allen, die de ontwikkeling van Indië welgezind zijn.
 In de samenstelling van het bestuur kwam in den loop van het vereenigingsjaar geen wijziging.
 Het bestaat uit: Mr. A. M. Joekes, voorzitter; J. H. Dijkman, secretaris-penningm.; mev. de wed. Mr. C. Th. v. Deventer—Maas en de heeren: C. J. Hasselman, W. Havers en L. Kreischer.

Het Bestuur,
 A. M. JOEKES, Voorzitter,
 J. H. DIJKMAN, Secr.-Penningmeester,
 Bentinckstraat 133.

Balans per 31 December 1922.

Kas	f 67.90
Bankier	3.118.99
Contributies	10.—
Studievoorschotten	11.956.84
	f 15.153.73
Kapitaal	f 5.704.24
Reserve	f 8.117.88
bij 1922	1.331.61
	9.449.49
	f 15.153.73

Verlies- en Winstrekening 1922.

Onkosten	f 66.08
Afboeking Studievoorschot	399.—
Over te boeken op Reserve	1.331.61
	f 1.796.69
Interest	f 67.69
Contributies 1922	629.—
Subsidie 1921	1.000.—
Giften	100.—
	f 1.796.69

...s-Gravenhage, 2 Februari 1923.
 De Secretaris-Penningmeester,
 (w. g.) J. H. DIJKMAN.

Nagezien en voorloopig vastgesteld.
 's-Gravenhage, 20 Maart 1923.
 Namens het Bestuur,
 (w. g.) A. M. JOEKES, Voorzitter.
 (w. g.) J. H. DIJKMAN, Secretaris-Penningm.

Nagezien en goedgekeurd.
 's-Gravenhage, April 1923.
 De Financiële Commissie der Vereeniging „Max Havelaar Fonds”,
 (w. g.) H. LOUDON.
 (w. g.) v. BENNEKOM.
 (w. g.) Mr. A. S. RUEB.

...s-Gravenhage, 20 Maart 1923.
 Namens het Bestuur,
 (w. g.) A. M. JOEKES, Voorzitter.
 (w. g.) J. H. DIJKMAN, Secretaris-Penningm.

Boekaankondiging.

Bij de N.V. Uitgevers-Maatschappij „Haga” verschenen eenige voortreffelijke uitgaven voor de jeugd:
 1. Zingen en Kleuren, in fraai blauw-grijzen band. Woorden van Emmy Denijs. Muziek van Anna Wins. Met platen om te kleuren. Leerrijk en onderhoudend.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
 v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

MEUBELLEN

INKOOP

VERKOOP

FIRMA G. JONKER

Iste v. d. Boschstraat 77

's-Gravenhage

Tel. Bez. 142

Belast zich met alle voorkomende aangelegenheden in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren, Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

Naamlooze Vennootschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN

Eenig adres: Koninginnegracht 10.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

ERLOFGANGERS

JE ADRES voor Gereedschappen, Koperwerk, Gordijn-garnituren, Geldkisten, enz. enz. is bij

A. NIEUWENHUIZEN

Prinsestraat 19-21 Tel. H. 7763

't SPORTHUIS
v/h E. ARNOUITS
GRAVENSTRAAT tegenover de Bonneterie DEN HAAG

**HEEREN
MODE
ARTIKELEN**

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren.

Boorder

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

Programma voor Jaargang VIII
(MEI 1923—APRIL 1924)

Behalve die van actueelen aard, zullen de volgende rijk geïllustreerde artikelen in den achtsten jaargang worden opgenomen:

- Prof. J. F. VAN BEMMELEN, Nederl.-Indische dieren.
- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
- J. G. DOORMAN, In de Preanger.
Vormen van het Oostersch despotisme in de dagen der Oost-Indische Compagnie.
- T. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliefs van den Boroboedoer.
Het Kala-Makara-ornament in de Hindu-Javaansche kunst.
- T. ESSER, De feestelijkheden van den Oost-Javaan.
- J. E. JASPER, Naar den top van den berg Slamet.
- G. KALFF, Blitar.
- JAAP KOOL, Over Gongs en Ankleongs.
- Prof. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst.
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
- Dr. J. I. PAERELS, De Indigo-cultuur.
De Katoen-cultuur.
De Gambir-cultuur.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
- Jkvr. D. VAN SCHMIDT AUF ALTENSTADT, Donorodjo. Bezoek

- Gouverneur-Generaal op Lombok.
- Jhr. B. C. C. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores).
- K. TIDEMAN—VAN BRUGGE, Javaansch houtsnijwerk.
Badplaatsen op Java.
- J. H. DE VRIES, Een predikant-kerkafbreker.

Waar nu acht jaren geleden dit Maandblad werd opgericht ten einde te trachten eene meerdere belangstelling voor onze Koloniën op te wekken, daar zullen wij het ten eerste op prijs stellen indien wij ook op Uwe medewerking en steun mogen rekenen.

Gaarne stellen wij daartoe gratis proefnummers ter beschikking en verzoeken U ons te willen opgeven aan welke adressen wij een nummer ter kennis-making mogen zenden.

U dank zeggend voor Uwe medewerking op deze manier en ons aanbevolen houdend voor Uwe wenken, welke wellicht een verhooging van het aantal abonnementen ten gevolge kan hebben, teekenen wij

Hoogachtend,
DIRECTIE MAANDBLAD
„NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW”

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE
N. DE PARMENTIER

Tijdens het Zomerseizoen worden de Danslessen gegeven in ons Paviljoen

DIRK HOOGENRAADSTR. 172
SCHEVENINGEN

Dansen leeren in 4 à 5 Privaatlessen
Spreekuur 11—12 u. 's-Avonds 9—10 u.

Restaurant „GUDE”
WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON N. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf f 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINE

2. *Wind en Water, Klank en Kleur*, door R. J. de Stopelaar. Verschillende alleraardigste schetsen voor de rijpere jeugd (verschenen in „Het Vaderland”).
3. *Op Moeders school*, kinderrijmpjes bijeengezocht door Herm. J. Jacobs. Plaatjes van Nans van Leenwen.
4. *Altijd bezig*. Een keur van raadsels, rijmpjes, rebussen, kunstjes, grapjes, teekeningen en verhaaltjes van denzelfden schrijver (Redacteur van het weekblad „Voor de Jeugd”).
5. *Uurtjes van Ontspanning*. Inhoud als voren, van denzelfden schrijver.

Al deze boekjes wijken in gunstigen zin af van de traditionele typen en zijn, zonder uitzondering, hoogst aanbevelenswaardig. De uitvoering verdient allen lof.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Indische Troonrede.

In een beoordeeling van de op 15 Mei door den Gouverneur-Generaal uitgesproken troonrede, zegt het *Soer. Hbl.* (van 19 Mei) o.m.:

Zware arbeid wacht den Volksraad. Behalve de begrooing voor 1924 zullen in 1923 worden behandeld het nieuwe kiesrecht voor den Volksraad, de komende verordeningen op de provincie- en de regentschapsraden, het kiesrecht voor de provincie- en de regentschapsraden, en de salarisvoorstellen. Men moge al deze nieuwigheden juichend begroeten of rustig verwelkomen, erkend moet worden de geweldige arbeid van organischen aard, die in onze jaren de Regeering en de hooge staatscolleges hebben te verrichten. Pas het vorige jaar behandelde de Volksraad de nieuwe wet op de Staatsinrichting van Ned.-Indië, gemeentewet, regentschapswet, provinciale wet! Indië verkeert in de Thorbeckeaansche periode. Het is de tijd van nieuwe staatkundige vormen en organen. Of de geest van Thorbecke de huidige wetten-ontwerpers bezielde, zal de toekomst leeren. Ook zal de toekomst antwoord geven op de vraag, of de genoemde organieke wetten te laat, juist op tijd of . . . nog te vroeg kwamen.

De *Java-Bode* (van 16 Mei) noemt de rede van den Landvoogd een meesterstuk, aan welks samenstelling de krachtige bewindsman, *der reine Realpolitiker*, de liberale staatsman en de streng-logische financier gelijkelijk hebben medegewerkt.

De omstandigheden, waarin Indië verkeerde, toen Z.E. de teugels van het bewind in handen nam, waren, aldus *mr. Thomas* o.m., uiterst zorgwekkend. Iedereen had een zwaar hoofd in Indië's toekomst. De Landvoogd evenwel niet. Mr. Fock wist wat hij wilde en wilde wat hij wist: de economische geneezing van Indië bewerkstelligen door het sluitend maken van Indië's begrooing. Het is noodig hier te herhalen hoe krachtig hij als heelmeeester ingegrepen heeft en hoe hij zich daardoor het misnoegen van vele Indische ingezetenen, vooral van de ambtenaren, op den hals heeft gehaald. Het zal daarom niemand bevreemden, dat diezelfde bekwame heelmeeester, die zich met volle toewijding aan zijne roeping heeft gegeven, zonder op den bijval en de afkeuring der omstanders om Indië's ziekbed acht te slaan, niet zonder voldoening den Volksraad mededeelde: „De begrooing, welke de Regeering u thans aanbiedt, zal op den gewonnen dienst slechts een tekort van ruim f 13 miljoen aanwijzen, welk tekort verleden jaar nog ruim f 90 miljoen bedroeg.”

De *Loc.* (van 19 Mei) mist in den inhoud der rede als in den vorm het „hogere”. De rede doet aan als die van den o, zoo zakelijken voogd, die bezig is met de acte van boedelscheiding in de hand zijne pupillen af te leeren verlangens te koesteren. „Eenig optimisme is altijd onmisbaar” — erkent schoorvoetend de verstandige voogd, maar als hij op een lichtpuntje in de huishoudelijke perspectieven wijst, voegt hij er haastig aan toe: „Men

RESTAURANT „KUMMER”
Juliana van Stolberglaan 94 Tel. B. 1339

BEZORGING VAN DINERS AAN HUIS met kenze van verschillende schotels.
ZALEN DISPONIBEL voor extra Diners en Partijen tegen niterst concurrerende prijzen.
APARTE ZAAL VOOR DAMES

Hotel de Bellevue
BEZUIDENHOUT 15 :: 'S-GRAVENHAGE
TEL. INTERC. H. 447.

late zich door de betere vooruitzichten niet in een onjuiste richting drijven”. . . Misschien heeft het langvoogdelijk idealisme wat geleden onder twee jaren tobberige begrooingszorgen. Neemt men in aanmerking in welke sfeer de begrooing, tot welke beoordeeling de landvoogd den Volksraad zette, geboren, dan moet men nog tevreden zijn met het geen er ten slotte nog werd . . . gered. Voor de zichtbare vitale belangen is althans naar reden der tijdsomstandigheden gezorgd.

De *Sum. Post* (van 16 Mei) acht de taak, welke de Gouverneur-Generaal mr. Fock heeft aanvaard, een ondankbare. Het blad schrijft o.m.: Een bevel tot stuur te moeten en te willen voeren, dat tot eenig bewegevreden heeft het door de oorlogsjaren ook in Indië ontstane deficit op de landsbegrooing, als eenige roeping, te trachten, het aldus verstoornis financieele evenwicht te herstellen, sluit van de hoogere bestuursaspiratiën uit of dringt zulke alle geval geheel terug. Sympathiek klinkt ook de klacht van den Gouverneur-Generaal: „De Regeering moet veel nalaten en afwijzen wat gaarne had gedaan en toegestaan. Zij wordt gedwongen vele teleurstellingen te bereiden en sies te verstoren, 't geen zij ten eerste bevreemden. Wanneer men idealen koestert, die men zou willen nastreven, stemt 't weemoedig, dat tengevolge der tijdsomstandigheden daarvan geen sprake zal zijn en men zich tevreden moet stellen met de dacht, dat het, indien het financieel evenwicht zal zijn hersteld, een volgende regering mogelijk gemaakt kan zijn de verwezenlijking van die idealen te bewerkstelligen.”

De Spoorwegstaking.

De Regeering heeft gemeend van haar bevoegdheid, om bij het dreigen van „ernstig gevaar voor de openbare orde” de uitoefening van het vergaderingsrecht tijdelijk te beperken, gebruik te moeten maken ten opzichte van de residenties Kediri, Madoera, Semarang, Pekalongan, Preanger Regenteschappen en Soerabaia.

Hiermede is, volgens de *Loc.* van 14 Mei, een der belangrijkste vrijheden der ingezetenschap der residenties, die van vereeniging en vergadering beknot. Het geldt hier immers niet een strafrechtelijke maatregel als de stakingsordonnantie, maar van geen ordelijk burger zich iets heeft aan te trekken, maar het betreft hier de uitoefening van een publiekrechtelijke bevoegdheid, waarmede een ieder op zijn tijd te maken heeft. De vergaderbreidel lemmert niet alleen den onruststoker, maar ook ieder rustig burger in zijn omgeving.

Aux grands maux les grands remèdes — maar het middel overleve de kwaal niet te lang. Het gevaar van een crisiswetgeving is altijd, dat de zoo vroeger afgekondigde ordonnantiën blijven voortduren lang nadat de abnormale omstandigheden, waaronder zij ontstonden, zijn verdwenen. Met het oog op de straks weder te hervatten normalen gang van zaken en in het belang der onbeklemden ontwikkeling van het openbare leven leggen wij hier daarom althans stonds vast, dat deze omzetting van het repressieve in een preventief toezicht op het vergaderingswezen niet anders dan *tijdelijk* zal mogen zijn, tijdelijk dien zin, dat de beperking dient te worden opgeheven *zoodra* er geen „ernstig” gevaar voor de openbare orde meer dreigt.

Enige dagen later vernam het blad, dat voorzover veel Semarang betreft, voor het hoofd van gewestelijk bestuur, bij het adviseeren omtrent de beperking van het vergaderrecht, de overweging heeft gegolven, dat deze beperking een noodzakelijke en logische aanvulling vormde van het nieuwe strafwetartikel inzake het veroorzaken van staking van oogenblik af, dat de verschillende organisaties poogden de toepassing van art. 161bis te ontgaan door in plaats van openbare vergaderingen, besloten-vergaderingen bijeen te roepen. Volgens de geldende bepalingen had de politie tot ledenvergaderingen geen toegang, en door het uitschrijven van besloten vergaderingen zou de opruiing tot staking

Hotel „PROMENADE”
Oude Schev. weg 21
TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblif
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
 LEIDSCHEN KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
 Meer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
 DAGELIJKS RIJSTTAFEL
 INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
 KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Centr. Verwarming. Lift.

Hotel „de Leeuwerik”
 KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM
 TELEFOON 514
Huis van den Eersten Rang
 CENTRALE VERWARMING. S

Haagsche Coöperatieve Keuken
Restaurants
 Keppelerstraat 274 Tel. W. 2313
 Anna v. Buerenstraat 204 . Tel. B. 226
 Maaagshotel 12-2 uur à f 0.65
 Diner 5-7 uur à f 1.10
 Diverse Schotels à la carte.
 Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
 MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

in een voortgang kunnen vinden, zonder dat hiertegen van overheidswegen kon worden ingegrepen. Te meer wordt de methode, om de aanvankelijke openbare vergaderingen in ledenvergaderingen voort te zetten, verwerplijk geacht, omdat het uiterst moeilijk valt congres te oefenen op het lidmaatschap van verenigingen en het wel vast staat, dat het lidmaatschap van vele bezoekers van dergelijke samenkomsten niet verwistbaar is.

In de Loc. van 14 t/m. 19 Mei lezen wij o.m.:
 Op de ordonnantie, waarbij art. 161bis is toegevoegd aan het Wetboek van Strafrecht, is thans een toelichting verschenen, waarin verklaard wordt, dat ook bevordering van, of poging tot aanzetten tot staking, ongeacht het resultaat, kan gestraft worden, zoodat ook zij die pogen op te ruilen onmiddellijk in preventieve hechtenis kunnen worden genomen.

Deze toelichting beoogt het wegnemen van juridische bezwaren tegen artikel 161bis.

Hooge spoorwegautoriteiten wijzen er op, dat, voor zoover de staking het treinpersoneel der S. S. betreft, zij geenerlei economischen ondergrond heeft. De Inlandsche machinisten komen tot f 250 per maand, ongerekend den duurtetoelag. Zij hebben f 350 pensioen per jaar. De loonen der conducteurs zijn zeer bevredigend. Zelfst het allerlaagste personeel, als poetsers en kolendragers, verdienen nog 90 cts per dag, terwijl ruimschoots krachten verkrijgbaar zijn voor 60 cts. De inspecteur van politie verzekert, dat men mag zeggen, dat het Inlandsche personeel der S. S. geen reden heeft tot klagen, zelfs niet, met uitzondering van enkele groepen, als de duurtetoelag verdwijnt.

Volgens een opgave der S. S. bedraagt het aantal stakers bij de geheele S. S. op 16 Mei 5100 man.

Te Weltevreden heeft den 15en Mei een onderhoud plaats gehad tusschen mr. dr. Peyrot, den voorzitter van den Verzoeningsraad en den hoofdspecteur der S. S. Dit onderhoud heeft geen resultaat opgeleverd. Men wachtte de rede van den landvoogd af, aangezien bekend was, dat deze van de staking zou reppen. Het bleek, dat evenals de B.B. ook de S.S.-autoriteiten oordeelen, dat deze staking een politiek karakter heeft. De Verzoeningsraad heeft zich daarop teruggetrokken.

Door de Bestuurderscommissie der verg. van S. S. Spoor- en Tramweg-Mijnen zijn zes leden van den Verzoeningsraad aangewezen.

De S. S. is verzekerd van een vrij snellen en ruim voldoende toevoer van werkkrachten, ter vervanging van alle ontslagen stakers.

Prof. Treub over Sumatra.

Aan een persgesprek, dat Aneta met prof. dr. W. F. Treub had, ontleenen wij, aan de hand van de Loc. (van 14 Mei) o.m.:

Mijn algemeene indruk, aldus prof. Treub, is, dat de opzet der ondernemingen ter Oostkust van Sumatra over het algemeen grootscher en de uitlating moderner is, dan op Java.

Op Sumatra is de cultuur van rubber, thee en oliepalmen jonger dan op Java. Hierdoor heeft men de fabrieksinstallaties kunnen en moeten maken, volgens den stand der techniek in den nieuwen tijd, terwijl op Java de fabrieksinstallaties meestal van ouderen datum zijn.

In verband met de meerdere kosten der (van elders aangevoerde) arbeidskrachten, moet men op Sumatra meer op uit zijn om zooveel mogelijk arbeid te besparen; alles wat machinaal geschiedt kan, geschiedt dan ook inderdaad machinaal. Terrein is ter Oostkust van Sumatra, met uitzondering van de onmiddellijke omgeving van Medan, schier ad libitum beschikbaar, wat op Java niet het geval is.

Prof. Treub zag twee van de allergrootste theefabrieken op Sumatra. Opvallend is al dadelijk z.i., dat daar veel minder vrouwen in de fabriek werken, dan op Java het geval pleegt te zijn. De plukkers mogen op Sumatra geen stokjes tusschen het blad meebrengen, doch slechts de drie topbladen

plus de helft van het vierde blad. Hierdoor wordt het uitzoeken der stokjes uit het blad in de fabriek geëlimineerd. Zoo zijn er tal van voorbeelden aan te toonen, hoe men ter Oostkust van Sumatra arbeidskracht weet uit te sparen.

Bij de rubber wordt thans vrij algemeen het systeem toegepast om het terrein te verdeelen in percelen en de boomen van een perceel gedurende een maand te tappen en vervolgens een maand lang met rust te laten. Dit systeem is geen noodmaatregel, als een gevolg der malaise, doch een aanvaard systeem. Al blijft de prijs van de rubber goed, dan zullen toch nimmer meer zooveel koelies op rubberondernemingen te werk gesteld worden, als vóór de crisis het geval was.

De crisis heeft op de cultures gunstig gewerkt en prof. T. aarzelt niet te zeggen, dat het bepaald jammer is, dat zij niet wat langer geduurd heeft. Dit heeft natuurlijk niets te maken met de loonkwestie, want het gaat hier zuiver en alleen om drie factoren: de beste organisatie, de beste wetenschappelijke techniek en de beste arbeidsbesparing. De grootere ondernemingen beseffen terdege, dat de werknemer bij een ruimere betaling meer arbeid levert, ook in verhouding, dan wanneer hij betaald wordt volgens de grens der bestaansmogelijkheid.

De algemeene verzorging van een arbeider is op Sumatra ongetwijfeld veel beter dan op Java en dit niet, omdat de werkgever ginds beter zijn zou dan op Java, maar alleenlijk omdat wij op Java z.g. vrije arbeiders hebben, van wier lot — enkele heel groote maatschappijen uitgezonderd — niemand zich iets aantrekt voor wat betreft vraagstukken, als hoe zij wonen, wat zij met hun geld doen, of hoe hun gezondheidstoestand is. De wet van vraag en aanbod schrijft op Java de noodzakelijkheid voor een dergelijke belangstelling niet klemmend voor.

Op Sumatra daarentegen zorgen het gezond eigenbelang der ondernemers en de arbeidsinspectie er voor, dat die belangstelling in het lot van den arbeider wel degelijk bestaat. Op Sumatra vertegenwoordigt iedere arbeider een bepaalde kapitaalswaarde (wervings- en uitzendingskosten), en zoo brengt het eigenbelang van den ondernemer mede, te zorgen, dat de arbeider fit blijft voor zijn werk. Prof. Treub durft dan ook te zeggen, dat de gezondheidszorg voor den arbeider ter Sumatra's Oostkust niet alleen beter dan op Java is, maar ook veel en veel beter, dan in Europa het geval is.

Dubbel jammer zou het z.i. dan ook zijn, indien men, door afschaffing der Poenale Sanctie, aan deze belangstellende zorg of zorgende belangstelling ging tornen.

De bewering, als zouden contractkoelies onvrije arbeiders wezen, in den zin van „objecten, die sla-verarbeid moeten verrichten,” is theoretisch al onjuist, doch raakt, practisch gesproken, eenvoudig kant noch wal. Integendeel: indien men pas-van-Java aangevoerde koelies vergelijkt met degenen, die reeds op Sumatra vertoeven, dan valt het al dadelijk op, dat de menschen er gedurende hun verblijf fysiek en geestelijk — dus ook wat hun arbeidskracht en arbeidslust betreft — zeer bepaald op vooruit gaan.

Zet men niettemin de afschaffing door, dan is prof. T. van oordeel — voor wat de bestaande ondernemingen betreft — dat die afschaffing groote opofferingen en kosten met zich zullen brengen, door welke crisis alleen de grootste en meest kapitaalkrachtige ondernemingen zich zullen kunnen heenslaan. Doch voor nieuwe ondernemingen zou het volstrekt fnuikend wezen; van verder tot ontwikkeling brengen van het gewest zou geen sprake meer kunnen zijn, eenvoudig omdat geen nieuw kapitaal meer zou worden gewaagd. Immers bij het immer bestaande risico zou dan nog het risico komen, dat men op een gegeven oogenblik niet over de noodige arbeidskrachten de beschikking zou hebben en dit zou voldoende wezen, om het risico te groot te oordeelen.

Vertegenw. Frederik Hendriklaan 73,
 Den Haag
 Tel. S. 316

AGENTEN GEVRAAGD

Zijt Gij Abonné
 van het rijk Geïllustreerde
 Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
 OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
 aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen
 van f 10.—

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch
 Licht, Baden, Rustige ligging.
 LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapkaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

Hôtel de l'Europe
 AMSTERDAM
 HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
 ZALEN VOOR PARTIJEN S

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
 Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electrische Verlichting - Centrale Verwarming.
 Electrische Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statulaire Reserve - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscrédietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BESCHIKBAAR.

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhardelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Dat bij het gebruiken van contractkoelies misbruiken kunnen voorkomen en ook veel voorkomen zullen, spreekt van zelf, doch prof. T. gelooft, dat bij het gebruik van vrije arbeiders op afgelegen ondernemingen op Sumatra, welke ondernemingen veelal toebehooren aan Chineezzen en Vreemde Oosterlingen, diezelfde misbruiken, en nog wel erger, zullen voorkomen, dan op de groote Europeesche ondernemingen. Daar toch is men, wat b.v. de voorschotten betreft, gehouden aan de bepalingen der koelie-ordonnantie en is het toezicht van de arbeidsinspectie streng.

Voorts is een der grieven van de administratie en arbeidsinspectie, dat op de ondernemingen niet krachtiger tegen het dobbelen wordt opgetreden. En nu gelooft prof. T. toch niet te veel te zeggen, wanneer hij beweert, dat ten dezen opzichte de toestand op de Europeesche ondernemingen beter is dan op die van Chineezzen en Vreemde Oosterlingen. Prof. T. heeft toch veelal hooren zeggen, dat onze Chineesche medeburgers vele goede eigenschappen bezitten, welke onze groote waardeering verdienen, doch dat daarnevens dobbelzucht hun nog minder vreemd is dan den Javaan.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De gewezen Sultan van Turkije.

In de „Pewartia Soerabaya” van 28 Februari 1923 kan men het uit een der nieuwsbladen overgenomen telegrafisch bericht vinden, dat de gewezen Sultan van Turkije den 15en Januari 1923 te Djeddah was aangekomen en aan boord van het stoomschip werd begroet door Vorst Hoessein, diens oudsten zoon Emir Ali en door nog een zijner familieleden.

De gewezen Sultan zag er zeer verouderd en zwak uit.

De bewezen eerbiedsbetuigingen bestonden onder meer uit eene parade van de troepen uit de Hedjaz, waarbij ook eene afdeeling Badoeis in kleurige kleedij was ingedeeld.

Na afloop van de parade werden al de ministers en grootwaardigheidsbekleeders van Arabië aan den gewezen Sultan voorgesteld.

Eene afzonderlijke woning was voor hem en zijn gevolg beschikbaar gesteld.

Het lag in de bedoeling 3 dagen te Djeddah te verblijven en daarna naar Mekka te vertrekken, alwaar intrek zou worden genomen in het Vorstelijk Paleis.

Van de zijde van het publiek wordt vermoed, dat dit bezoek aan den Vorst van Hedjaz in verband staat met de mogelijkheid, dat Vorst Hussein in de plaats van den gewezen Sultan als Khalif zal optreden, hetgeen, naar de meening van den verslaggever, geen stechte oplossing zoude zijn, in aanmerking genomen het feit, dat eerstgenoemde over tal van vrome terreinen en heilige graven in zijn land bezit.

Het aanvaarden van die functie van Khalif zou dan plaats vinden, zoodra de geschillen tusschen de vorsten van Iran en Transjordanië zouden zijn bijgelegd en tengevolge waarvan men zou kunnen spreken van een vereenigd Arabië.

Intusschen heeft het bestuur van Angora eene commissie benoemd, die de kwestie van het Khalifaat zal onderzoeken.

Het huwelijk van Kemal Pasha.

De correspondent van de „Daily Mail” te Constantinopel deelt mede, dat de Turksche bevolking wel verrast is geworden door het voorgenomen huwelijk van Mustapha Kemal Pasha.

Hij houdt zijn vertrek naar Angora slepende tot zijn huwelijk met Latife Hanum voltrokken zal zijn.

Genoemde dame is een meisje van 19 jaar en dochter van een zeer welgesteld ingezetene van Smyrna.

Hare opvoeding genoot zij in Frankrijk, terwijl

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

zij eene bruidschat van 130.000 pond sterling meebrengt.

Mustapha Kemal Pasha ontmoette haar het oer in het huis haars vaders, op een tijdstip dat al Grieken uit Smyrna waren verdreven.

(Pewartia Soerabaya van 28 Febr. 1923).

Sipirok (Tapanoeli, Westkust van Sumatra).

Aan de Westzijde van het district Angkola is een uitgestrekte en hooge gebergte, de Dolok Sipirok gelegen, die het geheele gebied van Sipirok afschermt tegen de dikwijls krachtige winden uit Indische zee.

Het gebergte is bedekt met talrijke bosschen beplant met vele nuttige gewassen, die aan het heel het aanzien geven alsof het terrein met een kleed van groen fluweel is bedekt.

De hoogste top van dit gebergte draagt den naam van „Tor na tambang”.

Van uit dezen top overziet men de geheele deeling Sipirok met haren vruchtbaren bodem, gelegen in een gezond klimaat, en waarop men schen de groenende rijstvelden het talrijke vee der bevolking kan zien weiden.

In dezelfde gunstige omstandigheden verkeert ook de streek aan den voet van de Dolok Saet, aan de Noordzijde de grens vormt met de Afdeeling Bataklanden.

Die uitgestrekte bosschen zijn reeds herhaaldelijk aangevraagd door Westersche kapitalisten, het doel der terreinen voor den landbouw te ontginnen, doch de bevolking van Sipirok heeft met kracht tegen die uitgifte verzet, opdat zij harer tijd voor hare cultures daarvan gebruik kunnen maken.

Dit is te meer van belang nu de afdeeling Sipirok sterk vooruitgaande is.

De medewerker van de „Sinar Sumatra”, schreef evenwel in het nummer van 6 Februari 1923, dat hij zeer bevreesd is, dat, als de bevolking niet bereid is de bewerking der gronden spoedig aan te pakken, geleidelijker wijze het Europeesch kapitaal daarop beslag zal leggen voor den aanplaat van waardevolle producten als koffie, tabak, neel, thee enz.

Bij het verklaren in het openbaar van die vrees heeft de schrijver het oog op de toestanden, als die ter Oostkust van Sumatra bestaan, waar de bevolking den bodem niet zelf willend bewerkt, ze ter beschikking stelde van den Westerschen kapitalist.

Het niet bewerken van de uitgestrekte bosschen en velden in het Sipiroksche door het eigen volk schrijft de medewerker toe aan het gebrek aan gevoel van aaneensluiting, dat noodzakelijk is, het volk in staat zou stellen zelf het noodige kapitaal bijeen te brengen.

Het gezamenlijk dragen van de lasten over alle moeilijkheden, doch de Sipiroksche bevolking heeft geen diepen indruk gekregen van de wettelijke, die de leider van de „Soeara Batak” gaf, waarin hij aanspoorde eigen land te bewerken en voorkoming van indringing van het Hollandsch kapitaal.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement zal deze zeker de noodige rechtvaardigheid betrachten, doch wanneer het volk de vruchtbare terreinen onbewerkt laat liggen, er geen inkomsten van trekt en onverschillig blijkt te zijn wie de gronden bewerkt, dan zullen ze zeker in handen van het Nederlandsch kapitaal terecht komen.

Ook de Redactie van de „Sinar Sumatra” bevestigde de spoedige ontginning der vruchtbare en waardevolle terreinen door eigen volk ten zeerste aan.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Berichten uit China.

De berichten, welke uit China komen en in de „Pewartia Soerabaya” van 28 Februari 1923 zijn

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer
Hofleverancier.

Wij fotografeeren U thuis

zonder verhooging

INLICHTINGEN:

FOTO-PERSBUREAU

Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

Holland. - Tehuis.

In christelijk gezin opname aangeboden voor één (of meerdere) kinderen. Hartelijke verzorging. Bevoegde leiding bij studie (Gymn., H.B.S.). Prima referentiën. Cond. f 75.— per maand.

Adres: A. v. d. LOOSDRECHT—SIZOO, Nieuwe Rijn, hoek Hartesteeg 2A, Leiden. 1741

teruit gegaan, met het gevolg, dat Japan thans de plaats van China heeft ingenomen, niettegenstaande de productiekosten in laatstgemeld land goedkoper zijn dan in welk land ook.

De oorzaak van het feit is gelegen in de ziekte, die de zijdworm aantastte en waardoor 75 pCt. van de zijdwormen werden verwoest.

De commissie, bestaande uit leden van verschillende nationaliteit, welke nu een vijftal jaren geleden werd ingesteld om den toestand van het bedrijf der zijdeteelt in China te onderzoeken, heeft uitgemaakt, dat de keuze van de zijdworm en de kennis van de teelt dier dieren, zoomede van de boomsoorten, waarop zij leven, gebrekkig was.

Voor de Chinese Regeering was dit de aanleiding betere meer moderne wetenschappelijke voorschriften in het leven te roepen en, door middel van het toekennen van subsidies, de belangstelling van belanghebbenden op te wekken, zoomede voor den aanplant als voor het dier.

De uitvoer van Chinese zijde doet niet onder voor die van Japan, zoomede wat kwaliteit als wat prijs betreft, doch China staat bij Japan ten achter ten aanzien van de wetenschappelijke behandeling der teelt.

Ten einde aan dat gebrek tegemoet te komen, wordt aan de universiteit te Nanking een afzonderlijke cursus gehouden, welke aan de leerlingen de kennis bijbrengt van het verzorgen der zijderupsen, het voeden dier dieren en de keuze van de planten waarop zij leven.

In de toekomst wordt voor China van deze maatregelen heel verwacht.

Ten slotte vermeldt de verslaggever nog, dat, in verband met de bezuiniging en met den ontvangen geringen steun, het bestuur van het Tsin Hua College besloten heeft geene vrouwelijke Chinese studenten meer naar de Vereenigde Staten van Amerika te zenden, zoomede thans gebruikelijk was.

De dames hebben zich dientengevolge aangesloten en een collectief protest ingediend.

Het aantal bedroeg gewoonlijk 10 personen om de 2 jaren.

De mannelijke studenten hebben het protest gesteund.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Uitbreiding van Oudheidkundig onderzoek in Ned.-Indië.

Naar aanleiding van de lezing door Prof. Dr. N. J. Krom, gehouden in de vergadering van 27 Jan. 1923 van het Indisch Genootschap, over het oudheidkundig onderzoek in Ned.-Indië, werden door den hr. H. E. Steinmetz enkele opmerkingen gemaakt over de uitbreiding, die het onderzoek z.i. behoorde te ondergaan. Een aanvulling van deze opmerkingen werd later aan het Indisch Genootschap toegezonden, maar de inhoud in zijn geheel was te ver van het onderwerp van de lezing verwijderd, dan dat het stuk in het verslag kon worden afgedrukt.

Deze opmerkingen van den heer Steinmetz zijn nu toch onderdak gebracht en wel in afl. 1 van deel 72 (1923) van het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, uitgegeven door het Bat. Genootschap van K. en W. te Weltevreden, blijkens een van den schrijver ontvangen overdruk.

We lezen hierin dat de hr. St. voorstander is van uitbreiding van het onderzoek der oudheden (waaronder hij ook begrijpt die op het gebied van ethnographica, folklore enz.) in den Indischen Archipel. Al mogen voor de praktijk de oudheden ingedeeld blijven in die van den Hindoeïj, Mohammedaanschen en Hollandschen, al dadelijk zouden vermeld en onderscheiden kunnen worden bijv. de Chinese, Japansche, Voor- en Achter-Indische, Portugeesche, Britsche, Armenische en Perzische. Gaat bedoelde uitbreiding voornamelijk boven de kracht van den Oudheidkundigen Dienst, dan worde zij in ieder geval op het program gebracht, desnoods pro memorie. Het is den hr. St. er voor alles om te doen het initiatief op te wekken van allen, die gelegenheid hebben en in staat zijn om dergelijke onderzoeken te doen.

De schr. geeft dan enkele voorbeelden die de richting aangeven waarin gewerkt zou kunnen worden; zoo o.a. met merkwaardigheden van Portugeeschen oorsprong, waarbij hij, in vereenvoudigde spelling aanteekent: Op dit gebied

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 3902

BIJ UW BEZOEK AAN

BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,

bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood

Wij Reinigen en Persen Uw Kleding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,

Palace Hotel	39 rue Royale	Hotel Excelsior
Astoria Hotel	Royal Palace Hotel	Belle Vue
Grand Hotel	rue de la Limite	Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliënten mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

PIANO'S RIPPEN

P. Heinstraat 42 DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,

KOETSEN EN CARROSSERIËN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

MILENA SIGAREN

SERIEMERK

FABRIKANTEN:

C. DE JONG & ZONEN, APELDOORN

HOOFDSTRAAT 3 TELEFOON 84

ers
NHAGE
KEN
ling
bet
1923
ra)
Spir
irok
en uit
schen
a het
mel
en na
thele
dem
men
vee
verke
soet.
Afde
erhaal
sten,
w te
heeft
dat z
ruik
ing S
sch
1923
niet
g aa
ch ka
aapla
bak.
die
waar
ewer
chen
bosch
gen
rek
ijk
ge ka
over
bevol
de w
gat
erken
ollands
t zal
betrac
bare
koms
wie
hand
nen.
beve
waars
e aan
en in
923
ersche
merkt
wij U
beredt
wij ons
venier
ter.

J. HORNMAN & ZOON
 TAXATEURS
 Groot Hertoginnelaan 252 - Den Haag
 Telefoon M. 391.
 In- en Verkoop-Bureau
 van geheele en ged. van Inboedels

P. HOFLAND - DEN HAAG

Woning-Inrichter
 Behanger - Stoffeerder

SLEEDOORNSTRAAT 66 - TEL. M. 5369 - POST-GIRO 65938

Borneo and the Malay Peninsula, by I. H. N. Evans. (Cambridge, University Press).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. 1923, No. 21. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Wetf. Drukkerij Volkslectuur).

Internationale Vereeniging voor de Rubber-cultuur in Ned. Indië. Negende jaarsverslag 1922. (Als een bijzonderheid wordt vermeld, dat dit verslag gedrukt is op rubber latex papier).

Neue Untersuchungen über die Calotte des Pithecanthropus erectus, von H. Weinert. (Zeitschrift für Ethnologie, 1922. Heft 6).

Het concubinaat in de kazerne (vervolg). — Gedachten over politiek en zending (vervolg). (De Banier, 25 Mei '23).

Suriname.

Eenige dagen geleden kregen wij inzage van een brief van een onlangs uit Suriname teruggekeerde zakenman, die geacht wordt volkomen op de hoogte te zijn van de landbouwtoestanden in Suriname. De beschrijving van den staat van zaken is niets minder dan ontstellend. Tal van plantages worden opgesomd, die de cultuur hebben moeten opgeven, terwijl een heele reeks wordt genoemd van andere, die denzelfden weg zullen opgaan, zoo er niet spoedig, zeer spoedig, verbetering in den toestand komt. Krachtige en spoedige hulp van gouvernementswege zal noodig zijn om een algehele ineenstorting te voorkomen. Zien wij het goed in, dan is de toestand erger dan ze bij vorige crisissen ooit geweest is. Slechts in zooverre staat de zaak gunstiger, dat de débacle een gevolg is van den economischen toestand in de geheele wereld, waardoor koffie en cacao niet met winst te verkoopen zijn, terwijl men bij het uitbreken van de krullolenziekte in de cacao en later van de panama-ziekte in de bacoven stond voor calamiteiten, waartegen menschelijke kracht machteloos was. Wordt in den huidige toestand spoedig krachtige steun geboden, dan is de kans groot dat de crisis van voorbijgaanden aard zal zijn. Blijft die steun uit, dan zal men het moeten aanzien dat in het bloeiende, vooruitstrevende Zuid-Amerika een Nederlandse kolonie te gronde gaat, juist in het jubileumjaar van onze Koningin.

Het is een droevig vooruitzicht de plantages, die met hare dijken, kanalen en sluizen, hare gebouwen en verdere outillage een groote waarde vertegenwoordigen, aan de wildernis te moeten prijsgeven. Daarmede vervalt ook de mogelijkheid van de herleving van de bacovencultuur, die, zooals wij in een vorig artikel opmerkten, ook voor den kleinlandbouw een goede toekomst beloofde.

En wat moet het Koloniaal Bestuur aanvangen met de immigranten die op de plantages geen werk meer zullen vinden?

De plantages bij executie verkoopen? Maar wie zal ze koopen?

En wat moet er onder deze omstandigheden worden van handel en scheepvaart?

Het jongste jaarsverslag van de Surinaamsche Bank schrijft:

„Suriname leeft als landbouwkolonie van zijn stapelproducten. Gaat het den landbouw goed, dan beweegt zich de koloniale maatschappij in opgaande lijn. Maar, omgekeerd, als de landbouw zich niet kan ontwikkelen, dan gaat de geheele kolonie daar- onder gebukt.”

Gaat de opbrengst der belastingen achteruit, dan zal het subsidie in dezelfde mate stijgen, zonder eenig blijvend voordeel voor de kolonie, terwijl met financiële hulp van het moederland de kans groot is dat de toestand nog te redden is.

Caveant consules!

Wij lezen in „Suriname” van 11 Mei: „Per jongste mailboot uit Nickerie ontving het landbouwdepartement een partijtje katoen van on-

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
 BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
 Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventueele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

J. P. BATENBURG & Co's

MEUBELTRANSPORT-MIJ

Dr. Kuijperstr. 16

TEL. H. 545.

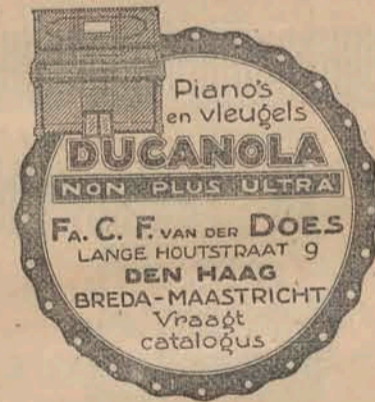
DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

... geschikt om in het land te worden ingevoerd. 2. ... omingen daarmede, teneinde na te gaan op welke ... wijze die gedreven moeten worden om loonend ... voor den landbouw in het algemeen. 3. Het invoeren ... cultures en industrieën, waarvan op goede grond te ... valt, dat die zullen bijdragen tot den economi- ... vooruitgang der kolonie; bevorderen door aanmoedi- ... van het particulier initiatief. 4. Stelselmatig onder- ... naar de natuurlijke hulpbronnen der kolonie, de waar- ... daarvan zoo goed mogelijk vaststellen en de resultaten ... dit onderzoek, als die van positieven aard zijn, tegen ... aan de koloniale kas van een behoorlijke vergoe- ... ter beschikking stellen van aan hooge eischen voldoen- ... egadigden.

... schr. is overtuigd, dat een en ander geld, zelfs veel ... zal kosten, maar weet ook, dat het moederland, onder ... omstandigheden, dit niet zal kunnen verschaffen. ... zoekt hij de noodige middelen elders; z.i. zouden ze ... kunnen worden door afschaffing van de militaire ... in Suriname, die tegenwoordig overbodig is. Ver- ... wil het hem voorkomen, dat het aantal pensioengerech- ... ambtenaren, hetwelk in de laatste drie jaren van ruim ... is opgevoerd tot 1100 en dat 70 pct. van het budget ... , gevoegelijk tot een meer bescheiden aantal kan ... teruggebracht.

... vermoedt dat tegen zijn denkbeelden, die geen meer- ... offers eischen, zoomin van den Nederlandschen als ... den Surinaamschen belastingbetaler, misschien politie- ... juridische bezwaren zijn aan te voeren, doch steek- ... economische niet.

... slotte zijn in dit Nr. opgenomen de redevoeringen ... de Gouverneurs van Suriname en van Curaçao, uitge- ... den 8en Mei j.l. ter opening van de zitting der Ko- ... Staten en van den Kolonialen Raad.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 ... ofdzakelijke inhoud van No. 47. De bemesting van de ... — Nog eens „Onbrandbare tabak brandbaar maken”. ... A. d'Angremont. — Over 100-jarige Korintji-rust, door ... — Tweede gewassen (vervolg), door J. A. K. — De ... nammste vormen van bemesting, door N. — „Desiccated ... coconut” (gedroogd, in dunne reepen of plakjes ... vruchtvliesch van den klapper) en andere klapp- ... ducten, door M. — Het bemesten van pisang, door J. ... — Het behoud van de hovenste laag van den bodem, door ... — Verdelging van ratten, door H. W. Jack. — Veree- ... tot bevordering van Landbouw en Nijverheid te ... — Zeevisscherij te Bagan Si Api Api. — Vogelbe- ... nering en vogels lokken in bosch, tuin en boomgaard. ... verouderen van aardappelsoorten in verband met de ... tieve voortplanting, door Dr. J. Oortwijn Botjes.

De Indische Mercur.
 ... 26. Eenige bijzonderheden omtrent quinetum, (ein- ... febrifuge) en kinine, door Dr. A. Groothoff. — Oogst- ... uit Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — ... coenische Landbouwvereeniging. — Kultuurberichten ... taxaties en producties van thee-ondernemingen. — ... (Nooit 1923 op Java). — Kleine mededeelingen. (Het ... contract. — Paspoorten voor Suriname en Curaçao). ... financiële berichten en verslagen, zoomede de overige ... ijske rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het ... Instituut geeft in dit Nr. een uitgebreide opgave ... literatuur over rubber, suiker, tabak, thee, koffie en ... zgn. groote cultures.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.
 ... 2e afl. van deel 63 (1923) bevat: Epidemiologische stu- ... de pest-epidemie te Solo (soerakarta) Maart 1914— ... 1916, door P. B. van Steenis. — Over de malaria-inen- ... bij dementia paralytica en de frequentie dezer ziekte ... Oost-Indië, door Dr. L. Kirschner. — Aanteekening- ... over dierpsychologie, door W. van Rooy. — Twee geval- ... van rattebeetziekte, door E. W. Walsh. — Wat leert ons ... aanstmatige overdraging van malaria? door Dr. H. H. ... — De algemeene pathologie der tropische levercir- ... door Dr. A. J. F. Oudendaal. — Bloedspirochaeten en ... en spirochaetosis ictero-haemorrhagica, door Dr. E. ... de Velde. — Over een epidemie van koorts zonder en ... ieterus, veroorzaakt door een Leptospira, door W. Kou- ...

Onze Missiën in Oost- en West-Indië.
 ... den inhoud van jaarg. VI, afl. 4 (Juli 1923). Mgr. Ed- ... Sybrandus Luyten S. J. † In memoriam, door P. ... — De prediking van S. Franciscus Xavierius in onze ... (vervolg), door B. J. J. Visser. — Apostolisch Vicariaat ... Suriname. De Karaïb en zijn taal (vervolg), door W. ... — Artikel 123 Regeerings Reglement, door J. G. ... — De Roomsche Katholieke aalmoezenier in het ... in Ned.-Indië, door J. G. C. Vriens. — De geestelijke ... goring van ons Indische leger.

... en in religion, folk-lore and custom in British North

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
 APELDOORN :: TELEF. No. 273

VAN DEN BICHELAER & CO
 TABAK-, SNUIF- en
 SIGARENFABRIKANTEN
 EINDHOVEN

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

"... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen".

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

"... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid".

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gias*).

"... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menselijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin".

(Top Naeff in *De Amsterdammer*).

"... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen".

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka“

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 • Den Haag • Tel. M. 5611

Bezoekt de Tentoonstelling

van

BOEATAN

Den Haag, Heulstra 19

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de vóór-aal, thans speciaal van Bataksche weefsels.

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's middags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het gebruik van nassi goreng of bamie. Dondersdags djanganan (gado-gado) tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdags eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met kwee-kwee, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Pas ontvangen een collectie akar bahar armbanden tegen de rheumatiek à f 2.50 per stuk.

The English Sport Stores

Frederik Hendriklaan 85
The Hague

Sport articles and clothing of every description

geveer 1250 K.G., geteeld op het proefveld in Nickerie, onder toezicht van de landbouwleraar Van Leesten. Voor zoveel wij er over oordelen konden is de kwaliteit schitterend, het produkt ruim (de beplante oppervlakte was slechts 4 akkers) en de kosten ruimschoots dekkend.

Een monster Amerik. katoen, dat ons daarnoeven vertoond werd, legde het daarbij af.

Het resultaat der proefneming doet de hr. Van Leesten alle eer aan.

Het partijtje zal naar Amerika verscheept worden, waar er om gevraagd is. In Amerika zou in sommige kringen wel geneigdheid bestaan de katoenkultuur hier te ondernemen, wanneer het produkt goed blijkt te zijn en de kosten niet te hoog, welke beide voorwaarden aanwezig zijn.

Eenige Amerikanen hebben reeds op Nickerie en Coronie het oog geslagen voor deze kultuur."

In dit verband meenen wij goed te doen de aandacht van het landbouwdepartement te vragen voor de interessante mededeelingen van Hr. Ms. Gezantschap te Caracas over den katoenbouw in Venezuela, voorkomende in „*Handelsberichten*" van 24 Mei j.l.

Hoe de Boschnegers hunkerden naar onderwijs voor hunne kinderen moge blijken uit het volgende bericht in „*Suriname*" van 22 Mei, onder het hoofd „*Het beschavingswerk onder de Aucaners*":

„Van bevoegde zijde deelt men ons mede, dat de posthouder bij de Aucaners, de heer W. F. van Lier, morgenmiddag per koloniale stomer naar Albina vertrekt, om dadelijk door te reizen naar Grauman Staalkondré.

Op 1 Juli a.s. zullen school en internaat aldaar worden geopend.

Het bestuur heeft gegronde redenen aan te nemen, dat de Boschnegers nog even verlangend zijn naar de school als voorheen. Van de Distrikt-Kommissaris van Marowijne werd n.l. bericht ontvangen, dat op een enige tijd geleden te Albina gehouden kroetoe (raad) met een zestigtal Boschnegers, waarin besproken werd loonsverlaging in de vrachtaart, deze verklaard hebben bereid te zijn voor minder loon te werken, zoodra de school en het internaat voor hun kinderen in de Tapanahony zouden zijn geopend. Toen kort geleden de Kommissaris bericht van de Gouverneur kreeg, dat de opening van een en ander verzekerd was, deelde hij dit aan de Boschnegers mede. Deze verklaarden zich toen dadelijk bereid voor vijf franks per vat minder de vrachten op te brengen.

Reeds zijn verschillende bootsladingen voor de Compagnie des Mines d'Or tegen verminderde prijzen naar boven gebracht."

In de „*N. R. Cl.*" van 27 Juni, Avondblad D, een belangwekkend artikel onder het hoofd „*Suriname en de grondwetsherziening*", waarin eenige kanttekeningen geplaatst worden op het Kamerdebat-interpellatie-Marchant bij die punten, die den schrijver voorkomen gevaar te bevatten voor de naaste toekomst onzer overzeesche politiek.

Uit een ingezonden artikel van den heer G. Ritsema van Eck in de „*N. R. Cl.*" van 28 Juni, Ochtendblad B, knippen wij het volgende:

„Wij moeten de onzekerheid, die het koloniaal beleid de laatste tien jaren kenmerkt, overwinnen, om de nieuwe tijden met een staatkunde te kunnen ingaan, die aan de eischen dier nieuwe tijden kan voldoen. Wij worden steeds meer, zowel in Nederland als in de koloniën, in de buitenlandsche politiek betrokken en om daarin onze positie te kunnen handhaven, moeten wij in de inwendige aangelegenheden de moeilijkheden hebben overwonnen. Dit geldt ook t.a.v. West-Indië. Nog onlangs heeft die de aandacht getrokken en men hoorde weer de aanbeveling van het voorstel-Bos.

Haagsche Steenkolen-Maatschij
voorheen J. KEMPS

Hofleverancier

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL

Salon de Rafraichissements

NOORDEINDE 44

DEN HAAG

Ook dat heeft zijn tijd gehad; het behoorde tot het fragmentarische werk, waaraan de laatste twintig jaren zoo rijk zijn, maar dat ons de groote doelen en de groote plichten geheel heeft doen vergeten. Van het rapport Bos is dan ook geen meer te verwachten; het is te weinig staatkundig te uitsluitend financieel."

Onder het hoofd „*Este Joeri Ketj Broko*" (Eerste Juli, de ketenen verbroken) in de „*N. R. Cl.*" van 1 Juli een feuilleton door W. G. v. R. ter herinnering aan de afschaffing zestig jaar geleden van de slavernij in onze West-Indische koloniën.

In „*De Nieuwe Courant*" van 30 Juni herdende G. P. H. Zimmerman dezelfde gebeurtenis, en „*De Telegraaf*" van 1 Juli (tweede blad) een moedig artikel daarover van de hand van Dr. Albert Reijlum.

Uit de „*N. R. Cl.*" van 1 Juli volgende mededeeling onder het hoofd „*Gedenkboek van het algemeen Nederlandsch Verbond*".

„In de schoone rede, door Minister De Vries gehouden bij het jubileum van het Algemeen Nederlandsch Verbond is, na een hulde aan al wat de verbond voor het stambelang gedaan heeft, noodzakelijkheid erkend van algemeen steun."

Met reden een zulke waardering verwachtende heeft het Verbondsbestuur besloten tot de uitgave van een Gedenkboek (bij de Mij. voor Goede Goedk. Lectuur te verschijnen) dat, zich van de andere, thans beloofde of verschijnende gedenkboeken onderscheidend, uitsluitend gewijd zal zijn aan de geschiedenis van den Nederlandschen stam aan zijn betekenis in de verschillende werkdagen.

De omvang is tusschen de 300 en 400 bladzijden gesteld. Prof. Dr. P. J. Blok schrijft er de (geïllustreerde) geschiedenis des lands, Prof. Dr. H. C. Colenbrander die van Oost-Indië. De heer A. B. Hof die van den stam in Amerika. Een voorwoord staande plaats zal begripelijkwijjs Zuid-Afrika het boek beslaan. Noemen wij verder: Hongarië Italië (Dr. G. J. Hoogewerff), Suriname (de heer F. Oudschans Dentz), Curaçao (Dr. B. de Groot Fortman), Prof. Dr. A. van Schelven behandeld de Vluchtelingenperken van Nederlanders in het buitentland in de 16de eeuw. De heer C. van Son behandelt de geschiedenis van het Verbond schrijven. Verder worden als aanstaande medewerkers genoemd: Drs. Fleischer, Dr. K. Heringa, Prof. Dr. Wätjen Omer Watez en Hans.

De namen der intekenaars worden verzameld in een album, waarmede een reis zal worden ondernomen naar Londen, Noord-Amerika, Suriname, Argentinië, Oost-Indië en Zuid-Afrika."

Curaçao.

Overschrijding van bevoegdheid.

Niemand minder dan de tijdelijke voorzitter van den Koloniale Raad heeft zich daaraan schuldig gemaakt. Bij het begin van de behandeling der begroting op 30 April l.l. heeft hij eene vrij omvangrijke inleiding gehouden over het in behandeling zijnde onderwerp. Volgens art. 30 van het Reglement van orde had hij het voorzitterschap eerst moeten overdragen aan het oudst in jaren aanwezige lid.

Dat de algemeene beraadslaging eerst daarin geopend werd, zooals de notulen meedeelen, doet natuurlijk niet af, want volgens hetgeen vóór des voorzitters rede vermeld staat was „aan de orde de behandeling van de ontwerp-verordening" enz. en als men dit geen algemeene beraadslaging wil noemen — beraadslaging was het in ieder geval.

Blijkens haren inhoud was de rede niet veel anders.

Voor een Rijwiel gaat men bij de
Fa TIMMERMAN & Co.
JAVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETTERIJSTR. 170
Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742
HIMA RIIWIELEN
RUDGE-WHITWORTH
GOUDSTER

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heeregracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
 VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen Handelsinformaties	Rembours- en Document-Credieten
--------------------------------------	------------------------------------

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
 TELEFHOON No. 2512

DROGERIJEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

dan wat men hier zou noemen „algemeene behoudingen van een partij-leider”. Na de opening der „algemeene beraadslaging” is zij dan ook door den bestuurs-gemachtigde beantwoord.

En nu is nog wel een der voornaamste plichten van den voorzitter: het nauwgezet in acht nemen van het reglement van orde.

Hij beschouwt de „tijdelijke” voorzitter, omdat hij nu nog aan het regeeringsreglement noch aan het reglement van orde zijn bestaansrecht ontleent, kan, zichzelf niet als voorzitter.

Uit den Verrren Vreemde.

Palestina.

Als de ontwikkeling van een nieuwen toestand in een land geleidelijk gaat trekt de, op zich zelf beschouwd belangrijke verandering, vaak de aandacht niet, en moet eerst iets bijzonders gebeuren om de belangstelling wakker te roepen, iets dat dan zijn knaffect wel veroorzaakt, maar bij nader beschouwen blijkt toch niet van heel veel beteekenis geweest te zijn. De donderslag is het onweer niet, door den donder brengt het onweer zijn schade niet aan, toch ontstaat door den slag het angstgevoel.

Zoo heeft het bericht, een drietal weken geleden, van de overvalling van het transport, dat Sir Herbert Samuel, de Britsche hooge commissaris in Palestina, op zijn reis naar Haifa begeleidde, door een bende Arabieren meer sensatie gewekt, dan de sedert maanden elkander opvolgende beteekenissevolle mededeelingen over zich in Palestina vormende ernstige verwikkelingen.

Aan vier gendarmes van Samuel's escorte kostte 't avontuur het leven, er werd geen politieke beteekenis aan gehecht (helgeen nog niet zegt dat 't zonder politieke bedoeling was), de schuldigen zullen hun straf niet ontgaan, werd verzekerd.

De oplettendheid, zoo gewekt door 't gevaar waaraan de joodsche hooge commissaris in het protectoraat over het Heilige Land ternaauwernood was ontsnapt, vond tegelijkertijd een bericht over het optreden van alle mohamedaansche en christelijke leden van den nieuw benoemden Adviseerenden raad, als uiting van de voortdurende ontvreedenheid. Wat beteekende dit?

Nadat minister Balfour de verklaring had afgelegd, dat hij de joden in Palestina een nationaal tehuis wilde bezorgen, had de Volkenbond het mandaat over Palestina aan Groot-Brittannië toegewezen, daarin zijn goedkeuring leggende van de aangekondigde Balfour-politiek. De benoeming van den israëlitischen hoogen commissaris Sir Herbert Samuel, wees verder in diezelfde richting. Sir Herbert bleek een staatkunde van verstandige samenwerking van jood, mohamedaan en christen voor te staan. Maar de drijvende Zionisten wilden nu 't onderste uit de kan hebben. In het hun toegezegde, aangewezen joodsche nationaal tehuis moest alles, moesten allen zich voegen naar de meest orthodoxe israëlitische opvatting. De ondervinding herhaalt zich, zij krijgen het lid op de neus, Mohamedaan en christen stelden zich hiertegen te weer, al scherper kwamen de verhoudingen tegenover elkander te staan.

Sir Herbert voedde echter nog de hoop op toenadering wanneer de wetgevende vergadering, naar modern voorbeeld, door verkiezing van eigen vertegenwoordigers, de uitdrukking kon geven van den volkswil.

De bestaande Adviseerende Raad werd opgeheven, verkiezingen werden uitgeschreven voor den Wetgevenden Raad, die, rekening houdende met de sterkte der bevolkingsgroepen, mohamedaanen, joden en christenen zou tellen, terwijl de hoofden der verschillende regeeringsdepartementen er mede zitting in zouden hebben. Met de aangegeven samenstelling was eigenlijk geen groep ten volle tevreden. De verkiezingen werden uitgeschreven.

Onder de Arabieren werd sterk geijverd tot onthouding aan de verkiezingen. Palestina was verdeeld in 4 Arabische kiesdistricten, in 2 kwam bijna geen der kiezers op, in de 2 anderen bleven ook zeer velen thuis. De Britsche regeering besloot toen den voorgestelden constitutievorm voorloopig buiten toepassing te laten, en den gouverneur-generaal te machtigen weer den Adviseerenden Raad in te stellen, welks leden (8 mohamedaanen, 2 joden, 2 christenen) door den hoogen commissaris zelf benoemd worden.

Was, zooals wij zeiden, geen der groepen tevreden, de Arabieren hadden zich toch vooral het krachtigste gewerd, doch nu kreeg de joodsche kring weer bijzondere reden tot wantrouwen.

Koning Hoessein van Hedhas zond aan den voorzitter der Arabisch-Palestijnsche delegatie een telegram, waarin hij gewag maakte van een Britsch-Arabisch verdrag, waarin de koning van Groot-Brittannië de vrijheid der Arabieren in de Arabische landen erkent. Hij verplicht zich daarin ook hen te steunen bij de stichting van een Al-Arabisch verband in Mesopotamië, Palestina, Transjordanië en de andere staten op het Arabische schiereiland (met voorbehoud voor Aden).

Hoe nu? Wat was de beteekenis van dit verdrag? Word er gekonkeld buiten de joden om over den status van de hun toegezegde Nationale woonplaats?

Een officieel communiqué gaf geen tegenspraak van het ondeugend door koning Hoessein verklapte verdrag. Het zeide slechts, ter gelegenertijd zou officieel het noodige ter algemeene kennis worden gebracht. Beslist was er nog niets. Men mocht niet aannemen, dat verandering in den politieke toestand van Palestina wordt beoogd. Daar Engeland

Raad van Bestuur.

De heer H. Stadius Muller is tijdelijk belast met functiën van lid van den Raad van bestuur. Zoo staat het in de officieele berichten. Liever dan van eene belasting met functiën zouden wij van eene benoeming willen spreken.

Pers.

La Cruz meldt, dat het Bulletin of Wirelles Messages na 51 nummers opgehouden heeft te behoeven.

N. R. Ct.

Op Juni 1.1. heeft de Nieuwe Rotterdamse Courant eene „particuliere correspondentie” over Curaçao geopend. Met veel kennis van zaken wordt de economische toestand besproken: de problemen van vooruitgang worden aangewezen en de voortgang wordt uitgesproken over het inzicht in de leiding van het Koloniaal bestuur, dat eene verandering aanneemt van „lijdzzaam afwachten”, naar ingegrepen moet worden. Genoemd wordt de havenverbetering.

In den tweeden brief worden de plannen-Helpt tot verbetering van landbouw en veeveelt besproken en de loodsgeldenverhooging.

Wij merken dankbaar eene meeningsovereenstemming op tusschen den nieuwen brieffschrijver en ons in deze eerste twee brieven.

Dierkunde.

Het Kon. Zoöl. Gen. *Natura Artis Magistra* te Amsterdam heeft bij gelegenheid van den 70sten verjaardag van prof. Max Weber een feestnummer uitgegeven van de *Bijdragen tot de Dierkunde*.

Daarin troffen wij aan de volgende hoofdstukken:

- H. F. Scharff, *On the origin of the West Indian fauna*;
- J. Metzelaar, *On a collection of Marine Fishes from the Lesser Antilles*;
- H. Horst, *On some Polychaetous Annelids from Curaçao*;
- Austin H. Clark, *The Ophiurans of the Island of Curaçao*;
- Nelly de Rooy, *Reptiles and amphibians of Curaçao*.

Verskillende dezer bijdragen hebben betrekking op de onderzoekingen van dr. C. J. van der Horst van het voorjaar van 1920.

Scheepvaart.

Hierover deelde de Gouverneur in zijne Opeenspreking mee, dat in 1922 de *Compagnie Générale transatlantique Curaçao* definitief in het programma opnam, de Italiaansche lijn *La Veloce*, met een groot stoomschip haar vaart uitbreidde, terwijl de *Horn*-lijn een nieuwen dienst met Europlaanse stelde, en met een stalen motorschip de verhouding tusschen Curaçao en Gulpports tot stand kwam.

De malaise in de zeilvaart verminderde niet. De vaart, door de Curaçaosche schoeners tusschen Curaçao en Maracaibo vroeger onderhouden, moest omgevolg van de mededinging der stoomvaart geheel worden gestaakt.

Geneeskundige Kring.

La Union van 25 Mei 1.1. meldt, dat op Curaçao een geneeskundige kring is opgericht.

Lunchroom
DE OUDE VETTE HEN
 DEN HAAG bij het Stadhuis

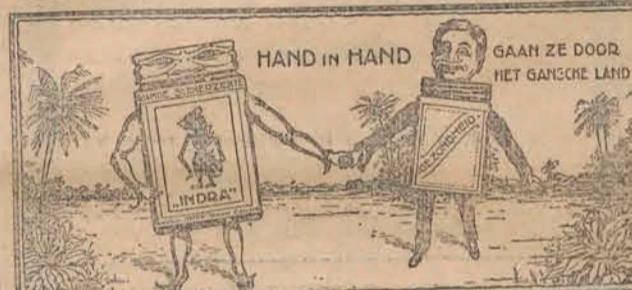
Garage NASSAU
 SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
 Verhuren van Luxe Auto's
 tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
 Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

V. MASSARO
KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZATEK,
 STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN,
 LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN
 GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
 Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

BESCHIKBAAR.

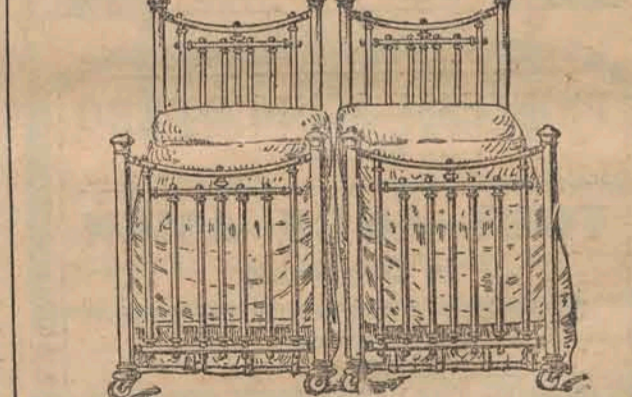

Volkomen Geneezing is voor iedereen te bereiken met de uitstekende „INDRA”-medicijnen.

Dj. Leverziekte en Galsteen, Dj. Nierziekte en Niersteen, Dj. Inwendige Darmziekte, Dj. Suikerziekte, Dj. Menstruatie, Dj. W. Vloeding, Dj. Blinde Darm, Dj. Bloedzuivering tegen RHEUMATIEK en GICHT, dragen reeds duizenden de radio actieve „INDRA”-MEDICIJNEN. Prijzen der flesjes f1.75 en f2.25; der armbanden in 3 grootten: f3.—, f4.— en f5.—.

N.V. INDRA - Coelsingel 11a - ROTTERDAM
 Bij alle voornamere Drogisten verkrijgbaar

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
 GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.
 TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN

DEN HAAG

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen visk - Vraagt uwen Boekhandelaar

BESCHIKBAAR.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook jongens- en Kinderkleeding. - Zendt postwissel à f 1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0.Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

PRINCESSE-SCHOUWBURG

DEN HAAG

TOET - ANCK - AMEN
in Den Haag

Klein-revue in 3 bedrijven (11 talereelen).

Optreden van

COR RUY, TILLY LUS, HENRI POOLMAN.

Zomerprijzen van f 2.50 tot f 1.-
alles inbegrepen

BUREAU 10-4 uur. :: TELEFOON H. 2745.

:: TRICOT ONDERGOEDEREN ::
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

mandaathouder van den Volkenbond is, zou deze er in elk geval ook in gekend moeten worden.

Het vertrouwen in den ernst tot het stichten van een nationaal joodsch tehuis werd hierdoor weer geheel weggenomen. De door Sir Herbert gekozen mohamedaansche en christen leden van den nieuwen Adviseerenden Raad bedankten voor dit lidmaatschap. Onder de bevolking teekende zich in meer dan een vorm toenemende ontevredenheid.

Het zesde Arabische congres, dat medio Juni te Jaffa bijeenkwam, bracht dank uit aan de mohamedaansche- en christenleden voor hun uittreden uit den Adviseerenden Raad. Het drukte als eisch voor de te volgen staatkundige richting uit: het afzien van de Zionistische politiek en de instelling van een onafhankelijke nationale regering. Nu weer van deze zijde: het onderste uit de kan!

Dit neemt niet weg dat toch te Petach Tikwah een groot verzoeningsfeest is gevierd tusschen joden en mohamedanen; misschien voelen zij zich vereend in hun oppositie. Sir Herbert is naar Londen gegaan, om over de verder te volgen politiek te beraadslagen. Naar verzekerd wordt, is hij zelf ook niet tevreden, men zou hem niet in voldoende mate hebben gekend in de beraadslagingen over het met koning Hoesssein te sluiten verdrag. Hij wanhoopt aan de kans de extremisten der verschillende groepen nader tot elkander te brengen.

In het Hoogerhuis heeft de hertog van Devonshire, namens de regering, volle vertrouwen uitgesproken in het beleid van den commissaris-generaal, hij verzekerde dat de Balfour-verklaring den grondslag blijft waarop voortgewerkt zal worden, de gevraagde zelfregering zal voor Palestina met trappen worden ingevoerd.

Burggraaf Grey beval een plan aan, waarbij de Zionistische politiek voor de joden wel de gelegenheid zou open houden om een eigen beschavingcentrum te vestigen, doch zonder joodsch bestuur in die districten, welke in hoofdzaak Arabisch zijn en als zoodanig erkend behooren te worden.

't Is een zoeken naar een voldoen aan aller wenschen. De kans is groot dat geen andere uitkomst zal worden bereikt, dan het verzet van allen te staven, want 't staat nu eenmaal zoo, dat wat de een wenscht juist verzet van den ander uitlokt.

De toestand is in Palestina niet minder troebel dan in al de overige landen om het oostelijk gedeelte van den Middellandschen Zee. Egypte, Palestina, Transjordanie, Syrië, Klein-Azië, komen elk voor zich en alle ook te zamen in verzet tegen de inmenging en de overheersching van den blanke. Zij voelen allen met Angora mee en staan zelfs waarschijnlijk met Angora in relatie.

Het Britsche kabinet heeft besloten tot instelling van een commissie, die een schema zal ontwerpen voor de te volgen Palestina-politiek. De minister van Koloniën, de hertog van Devonshire, is er voorzitter van.

Een vlucht om de wereld.

Het plan staat vast voor een tweede poging om rondom de wereld te vliegen. De te volgen weg zal van Londen via Frankrijk en het overige Europa naar Karachi leiden. Vandaar over Indië (Calcutta) naar Burmah en Indochina, Hongkong en Tokio. Hier begint het moeilijkste deel van de reis over de Koerillen-eilanden naar Kamsgatka en de Aleoeten-eilanden naar Zuid-Alaska. Verder gaat de tocht naar Vancouver dwars door Canada naar Winnipeg, zoo naar New-York, Newfoundland, Groenland en IJsland en vandaar over de Faroer en Orkney-eilanden naar Engeland terug. De geheele vlucht zal ongeveer een lengte hebben van 33000 mijlen en vermoedelijk zullen er drie tot vier maanden mede gemeoid zijn.

Het stoomjacht Frontiersman vertrekt uit Londen om vooruit te gaan en depôts aan te leggen van levensmiddelen en benzine op verschillende plaatsen van de Koerillische en Aleoetische archipels. Dan zal het schip de vliegers in de buurt van Tokio opwachten en hun de kaarten verstrekken om die depôts te vinden en tevens om als „moeder-schip" op te treden, door totdat de watervliegtuigen Vancouver hebben bereikt in radiografisch contact met hen te blijven. Het schip komt dan door Straat Magelhaen naar Engeland terug. Engeland hoopt de eer te winnen van het volbrengen van de eerste wereldrondvlucht.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

- Mej. A. van der Putte, Beeklaan 432, Den Haag.
- Mej. J. Roschar, 1e Jan v. d. Heijdenstraat 92 III, Amsterdam, beiden als onderwijzers.
- J. Meijer, Hoogewoerd 165a, Leiden, als controleur 2de klasse bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst.

M. A. VREESWIJK
WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

IJKERS VOOR HET IJKWEZEN IN NED.-INDIE.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat 400 eenige jongelieden aan de Technische Hoogeschool te Delft in opleiding kunnen worden opgenomen voor de betrekking van ijkers bij het ijkwezen in Nederlandsch-Indië, ten einde na voltooiing van hun studie, ter beschikking te worden gesteld van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Voor opleiding komen in aanmerking Nederlandsche derdanen, die:

met gunstig gevolg hebben afgelegd het eindexamen met H.B.S. met 5-jarigen cursus in Nederland of in Nederlandsch-Indië of het examen ter verkrijging van een tuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de Technische Hoogeschool;

den leeftijd van 27 jaar niet hebben overschreden; door een verklaring van den burgemeester hunner plaats bewijzen, dat zij zijn van goed maatschappelijk drag;

hebben voldaan aan de Militiewet, voor zoover daarvan verplichtingen voor hen zijn voortvloeid.

Zij, die in opleiding worden genomen, zullen voor duur hunner studie, doch hoogstens gedurende 3 jaar, een toelage genieten naar reden van f 1000 's jaars, tevens de collegegelden voor rekening van den Lande worden genomen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken of lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Zij, die voor opleiding in aanmerking wenschen komen, behooren zich vóór 1 Augustus a.s. bij gescreven verzoekschrift (te adresseeren aan de 9de afdeling van het Departement) te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van hun diploma's en van een korte omschrijving van genoten onderwijs en levenswijze.

Mutaties van 27 Juni tot 4 Juli 1923

Nieuwe leden.

G. Krays, oud-kapt.-ter-zee, Den Haag, Schenkweg 98.
W. J. Guise, villa „Dennenhorst", Soerensehe Weg Apeldoorn, f 5.

Nieuwe begunstigers.

H. Blauw, Koningstraat 39, 't Loo, Apeldoorn f 1.
Mevrouw Blauw, Koningstraat 39, 't Loo, Apeldoorn.

Afschrijven.

G. Sieburgh, oud-Resident, Den Haag, Schuytstraat 10.
Corn. Schmidt, concertzanger, Amsterdam, Joh. Vermeulenstraat 147h.

Adresveranderingen.

- A. L. C. Deekman, Gep. O.-I. Ambtenaar, Haarlem, Wilhelminastraat 44 naar: Westerhoutstraat 16.
- J. D. R. H. Pillard, Gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, Antonie Heinsiusstraat 32 naar: Jakob Mosselstraat 14.
- Mevrouw Schorer, geb. Dijkmeester, van: Den Haag naar: Den Haag, Jan van Nassaustraat 52, f 5.
- G. W. Beijer, van: Den Haag, Obrechtstraat 176 naar: Scheveningen, familiepensioen „Espero", Amsterdamsestraat 44.
- K. F. A. Zeiler, Kapitein N.-I. L., van: Den Haag, Iepel 3 naar Bussum, Prins Mauritslaan 20.
- Kees R. van Hoek, Den Haag, van: Heerengracht 52 naar: Bazarstraat 46.
- M. van der Stelt, Directeur V. I. S. Mij., van: Sen naar: Den Haag, Jan Blankenstraat 20, f 5.
- Mr. H. Toxopaeus, Voorzitter Landraad, van: Midwoude (Groeningen) naar: Den Haag, Obrechtstraat 375, f 5.
- H. L. C. B. van Vleuten, oud-Resident, van Bandoeng naar: Nieuwe Merdikaweg naar: Wassenaar p.a. Nolaris 10.
- C. A. Vermeulen van Kreussingen, f 5.
- F. R. Scherius, van: Montreux, Hotel Beau Rivage, naar: Hotel zum Falkenstein, Herrnsalbi. (Schwarzwald).
- H. W. Schener, oud-Majoor N.-I. L., van: Den Haag, Bazarstraat 4, naar: Rue Crespel 51, Ixelles, Brussel, f 5.
- L. P. Makkink, Luit.-Kolonel Inf., van: Wiesbaden, Adolfsheidstraat 70 II, naar Bandoeng, D. v. O.
- J. W. Dankmeijer, oud-Ass.-Resident, van: Moeara-Tewah naar: Bandoeng.
- M. van Hardeveld, Secretaris der Immigratie-Commissie van: Weltevreden naar: Palembang.
- A. H. Maas Geesteranus, Ass.-Resident, van: Weltevreden, Dep. B.B., naar: Tegal.
- H. L. R. Schilling, Ass.-Resident, van: Weltevreden, Dep. B.B., naar: Pekalongan.
- Dr. M. C. Goedhart, Off. v. Gez. 2e kl., van: Magelang naar: Weltevreden.
- J. Chr. Hubach, Off. v. Gez., 2e kl., van: Weltevreden naar: Kalidjati (Java).

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f. 1.- Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Centrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 DE SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM
 Eusebius-singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

HUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, maaltijd f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

HUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma **TINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankceerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankceerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankceerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankceerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankceerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankceerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.

<p>Serie I.
 Nederlandsch-Indië en de handel.
 Indische toestanden gezien door een inlander.
 Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 Sarikat-Islam.
 De Sultaniërverheid in Nederlandsch-Indië.
 De afschaffing van de laatste heerediensten op Java.
 Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 De Europeesche vrouw in Indië.
 De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 Over de Kolonie Suriname.</p> | <p>Serie II.
 No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De thee-cultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandse dorps-gemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.</p> |
|---|--|

Serie III.
 No. 5. Nederlanders in Indië.
 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen.
 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefde verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Djokdja, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

Winklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst.
 de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Malakka.
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de kantoren te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG

SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gaven overkomst

Firma JOS. BROUWERS

Wijnhandel

Kantoor:
 Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913

SPECIALITEIT in
ROYAL BARSAC
 Grand Vin Etampé
 à f 2.25 per flesch.

MEDOC, Superieur
 à f 1.25 per flesch.

Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER.MIJ.

MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**"
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren, Stemmen en Transporteeren
 tot hovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S
 UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Opperssen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

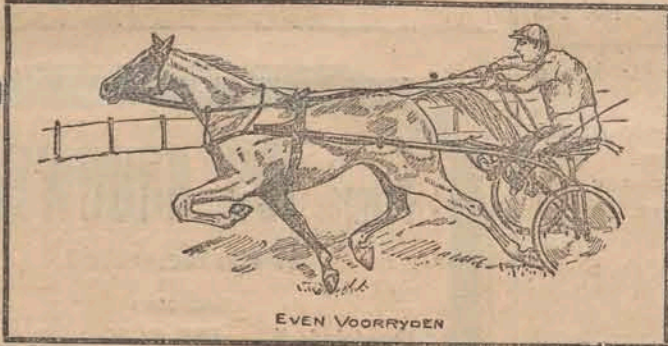
Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

BESCHIKBAAR.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

Draverijen, Rensport, Concours-Hippique, Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
 desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20 verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amsterdam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorinchem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel. Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S Sigaren-Magazijn**, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraa: 20.

A. SCHRÖDER & Co.
 GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

HET ADRES voor
BAD- en SPORT

Kleding

voor **Dames, Heeren en Kinderen**

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”

KATTENBURG & Co.

AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen
 voor de Tropen

Op aanvraag toezending van catalogus

Onze reizigers zijn door het geheele land te ontbieden.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
 Thoronstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubileren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg